

СПОРТ
«Кавказа Кубок»
яккхара яхь
чакхъялар республике

16

ДААР
Дунен халкъашта
юкьера худара ди

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№38 (12665)
Ардара
бутт,
10 ди, 2024 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
майтсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Сийлен хьарак»
яха орден
еннай

12+

ТЕРРОРИЗМ
Кавказе 2024 шера 23
террористически
зулам юхатехад

3

ГИШЛОШЪЯР
Керда дарбанче
хьалъеш латт Іаблий-
Юрта

6

ЛЕРХІАМ
Санкт-Петербурге
совгІаташ делар
ціхезача гІалгІашта

8

КХЕРАМЗЛЕ
Пешкаш лотае еза ха
тІайоагІаш хиларах,
ціерах нах лорабеш я
МЧС

9

КХОЛЛАМ
Кинематографистий
кхетаче хилар
кагирхошца

10

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

Шахъара куц

Магасе йистедоалаш да, «Даьре никъ» яхача
парке беча балха шоллагІа дакъа

4

Наьха хьашташ

ГІалгІай мехка
тишденнача
ціеношкара
132 саг ваха
хоавергва

4

РФ Президент Путин Владимир ваъча денца даъкъалавийцар вай Мехкадас

Аькхенаькъан Марем

Вай мехкадас Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас ваъча денца даъкъалавийцар РФ Президент Путин Владимир. Из хоам «Сердалога» бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Ше доал деча Паччахьалкхен Гулакхаш лакхача боара-

ме лорадеш, ший болх бизза дьахьош вола политик ва из. Вай мехка низ чьоагьбеш, цун хьлама тоадеш, сийрда кхоане хилийтара тьехьа кьахьегаш, латташ саг ва РФ Президент. Цо тахан боккхача мехка дьараш дукха да, мехкарча бахархоех дог лазаш вола Президент ва из», - белгалдир вай Мехкадас.

Мехка кулгалхочо теркалдир,

Путин шийна хьатгаийцар доккха декхар долга, из цун тахан дьизза кхоачашде низ болга. Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас белгалдир, мехка бахархой шоашта хьалха латгача сага сий деш, цун тьехьа болаш, оагьув хьаллоацаш дьабаха безилга. Иштта мехка кулгалхочо хьоахадир, Президентацара лерхьам Россее бахархошта юкье дикка айбеннилга, чьоагьбеннилга.

«Дерригача гьалгьай кьамангара даъкъалавуц аз Путин Владимир! Могаш, маьрша волаш, дуккхача шерашка вай боккхача мехка Гулакхаш лорадеш, вахалва из! - тьатехар вай Мехкадас. Россее Президент волча юкьа, хьанз 21-гьа ше ваь ди дездеш ва Путин Владимир. Массадолча шерашка санна, ший балха гьа волаш, ваь ди дездеш хурьга из.

Гьалгьайчен Кулгалхочун вьашагькхетар хилар, Росси экономически дегьайоалаяра министраца

Аькхенаькъан Марем

Эса тьарча хих пайда эцаш йола гьишло яра, «Тарамхи» оала курорт дегьайоалаяра, Гьалгьайче цагь мара йоаца аэропорт тоаяра йола «Хьалхара» проекташ кхоачашьара дешаш дийцар Гьалгьайчен Кулгалхочо Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас, РФ экономически дегьакхувлар министрца Решетников Максимаца.

Мехка кулгалхочун зарбан болх лелабераша хоам бир, экономика дегьайоалаяра Министерствос белгальяьха проекташ кхоачашьара, цу юкье «Магас» аэропорт а йолаш, новкьостал дергда, аьнна. Керттара терко лоаттаю хьалхарча аргьагьа кхоачашье езаца проекташта, уж кхоачашьеш хиларца 22 млрд сома инвестицеш хурьга.

Цу кхетаче дийцача дешаех керттара Эсах пайда эцаргьбола гьишло хьальяр дар. Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас белгалдир, цу гьулакхо мехка хицара таронаш дикагьа хулийтаргьа, аьнна. Цул совгьа, дийцар «Тарамхи» курорт 2029 шерга кхоачаш хьальяр яккхара хаттар. Цох Гьалгьайченна дика туристически моттиг хурьга.

«Кхетаче дика дьайихьар. Баркал ала лов Решетников Максима, цо вай республикан лерхьаме хаттараш кхоачашьара деш долча новкьосталах. Министра «Гьалгьай Республикан паччахьалкхен 100 шу дьизара» юбилейни майдилг елар», - аьлар мехка Кулгалхочо.

Мехкадаь кхетаче хилар, Россее СК Гьалгьайче гьолла йолча урхаллен кулгалхочун декхараш кхоачашдечунца

Аькхенаькъан Марем

Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлий кхетаче хилар Асхабов Ахьмадаца, из дукха ха йоацаш Гьалгьай Республике гьолла йолча Тохкама комитетата урхаллен кулгалхочун декхараш кхоачашде оттаваьв. Цох дийцар тха газетага мехка Кулгалхочун зарбан болх лелабераша.

Кхетаче дьахьош, Мехкадас белгалдир, зулам ма дарра экономически даъкъ тьа тахкар лерхьаме хилар, цунна чудагьлаш да Гьалгьайчен таронца дувзаденнар. Цо иштта

аьлар, республикан Паччахьалкхено дьахо а тохкама урхаленна новкьостал дергда.

Белгалдаккха дезаш да,

Асхабов Ахьмад цу балха хьатгавале, цига болх беш вар подполковник Котананькъан Шамал, из хьалхагьа моттигер-

ча Тохкама комитетата урхаллен кулгалхочун декхараш кхоачашдеш хилар.

Тьема сийлен гьала Магьалбик дездеш я, еза цьи енна 17 шу далар

Аькхенаькъан Марем

Гьалгьайчен кулгалхочоа Келаматананькъан Махьмуд-Иаьланна лоархьаме да аьнна хет, Магьалбик-Шахьар лораш мел лаьттарашта карагьдаьнна довшаш хилар.

«Магьалбик-Шахьара моастагьа гьа ца вайташ, биь бетта дьахьош хиннача тьема

юкье 120 эзар советски салте веннав. Укхазе лаьтта тьом хьамсара лаьтта бахьан долаш хинна Иацар, из бар моастагьа эшавара керттара тьом. Немце Шолжа-Гьаланна, бакински мехкдаьттанна тьакхача гьерташ хиннав, ший тьема техника доагорца Иалашье гьерташ. Бакьда цунна маганзар лаьрхьа хиннар кхоачашде», - аьлар мехка Кулгалхочо, Магьалбик

турпалхоша лораярах лаьца дувцаш.

Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас хьалхадаьккхар, шахьар лораш бьухой-интернационалиш хинна хилар. Масала, Магьалбик лораше дакъа лоацаш бар Советски Союзу тайп-тайпарча моттигашкара бьухой: эрмалой, гуржий, гьуозлой, эрсий, гьалгьай. Республикан Кулгалхочо бел-

галдаьча беса, тохам беш йолча тоабашта хьанз а турпалхой тьехкаш корайоагьа, уж дезалашка дьакхоачийт.

«Тьема сийлен гьала» яха Сийдола цьи Магьалбика елар 2007 шера.

Ардара бетта 8-ча дийнахьа, 17 шу хьалха, из яларах дола Россее Президента амар арадаьлар.

Шолже новкъостал ду, СВО доакъашхой дезалашта соцпаспорташ оттадеш

Аьхкенаькъан Марем

Шолжа администраце вахара дешашца дувзаденна даькъа болхлоша, «Даьхен лорбой» ганза викалаша дика новкъостал ду, СВО доакъашхой дезалашта.

«Сердало» газетага ма аллара, шахъара мэре новкъостал ду, бӀухой гаргарча наха вахарца дувзаденна паспорташ оттаде. Цу каьхаташа тешал ду, бӀухой дезала новкъостал доагӀаш хилара.

Моттигерча администраце хьалхадаьккхар, вахара паспорт хьаэцара, бӀухой дезалашта новкъостал лоаттадара йолча штабе ваха везилга, из я мэре а иштта сага вахарца дувзаденна дешаех гӀо деш йолча моттигашка а.

Кавказе 2024 шера 23 террористически зулам юхатехад

Аьхкенаькъан Марем

ГӀалгӀайчен кулгалхочо Келаматанаькъан Маьхмуд-Иаьлас даькъа лаьцар, Россее ФСБ кулгалхочо Бортников Александра кулгал а деш, Къаман антитеррористически комитетта совещане, яхаш, хоам бу мехкадаь зарбан болх лелабераша.

Доакъашхоша дийцар, вӀаший моастагӀал леладара, низ бара тӀахьехаш барашца мишта кьовсам лоаттабича бакъаьха ба. ДукхагӀча даькъе дийцар Кьилбаседа Кавказа кагирхошта юкье из зулам доаржаде гӀертараьх юхатоха безараьх. Цу тайпара хьалаш цар дӀа-юха кхоачийт вахара бувзамашка гӀолла.

Ерригача СКФО гӀолла латташ дола статистически хьал а дийцар. Масала, 2024 шера 23 террористически наькъ тӀа де лерхӀаш хинна зулам юхатехар, иштта пхе террористически тоабан болх юхасоабир, цу тайпарча унзарча хьалашта юкьебаьнна 200 совгӀа саг лаьцар, уж бувзабена бар терроризмаца.

«Кхетачен чаккхе еш, Кьилбаседа Кавказе терроризма духьала болх бара керттера декхараш кьоастадир, цу юкье кагирхой террористически наькъ тӀа бахара леладеш дола зуламаш юхатохар а долаш», - аьлар Келаматанаькъан Маьхмуд-Иаьлас.

Мехкадаси «АвтоВАЗа» Президентеи бувзамаш дегӀакхувлараьх дийцар

Курскенаькъан ИбрагӀим

ГӀалгӀайчен кулгалхочо Келаматанаькъан Маьхмуд-Иаьлас дийцар «АвтоВАЗ» оалача АО Президентца Соколов Максимаца, цига машинаш еча предприятие Юмалуш бола республикера студенташ дукхагӀа хилийтар, шойла лелабеш бола бувзам дикагӀа дегӀабоалабар, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага мехка кулгалхочун зарбан болх лелабераша.

«Дешара даькъ тӀа, профессиональни кийчо яра, кагирхой кийчбара дешаш керттера да», - аьлар Келаматанаькъан Маьхмуд-Иаьлас. Цунна чудоагӀаш, ГӀалгӀайчен Иаьдал лаьрхӀа да «АвтоВАЗе» дешаш болча студенташта, цига Юмалуш болча дийша баьннача кагирхошта лаьрхӀа дола хьалаш тоаде. Нагахьа санна цига хьалхагӀа 26 сага лаьрхӀа хиннадале, хӀанз из 70 сага лаьрхӀа хургда, цо новкъостал ду республикан кьоннача говзанчашта керда таронаш лаха.

Россе дикагӀчарех цаӀ

йолча машинаш еча заводе Юмабаларо йоккха балха говзал караерзаяйт, автомобильни даькъ тӀа балха отгара из цӀенхаштта аьгтув а ба.

Иштта дийцар, Кьилбаседа Кавказа доагама-энергетически колледжера, «Тоаяр, технически гӀулакх дар» яхача лостамагӀа дешаш бола студенташ, ткъаь пхеннегара бӀаь ткъаь пхеннега кхоачаш, дукхагӀа хургбола дош а. Цо

таро хулийтаргья мехка говзал лакха йола болхлоьх кийчбе.

«АвтоВАЗе» болх беш болча студентий стипенди 100 эзар сом да, хӀаьта Самарски областа Паччахьалкхено шийгара 200 эзар сом лу «новкъостала» моттигерча бюджетера.

Соколов Максима иштта шийна хетар аьлар, цига болх беш а Юмалуш а болча студентий даьшца къамаьл деш.

Цо баркал аьлар, кагирхой дика кхетам бенна кхехараьх, иштта цо белгалдир; Иадаташ лорадеш болча дезала юкьера студенташ дукхагӀа сакхетам болаш а лаьрхӀачунга кхача гӀерташ а хул, аьнна.

ГӀалгӀай мехко а «АвтоВАЗо» а дӀахо шойаь бувзам чӀоагӀбу, мохк дегӀаахара, кагирхошта керда таронаш хьаллара наькъ тӀа къаьхегаш.

Хьехархой Денца даькъалабийцар тӀема операцен доакъашхой ноаной

Гаьгенаькъан Марина

ТӀема операце юкье болча вай къаман кьонгий ноаной, хьехархой Денца даькъалабийцар «Даьхен лорбой» яхача ганза моттигерча филиала болхлоша.

«Кхувш латтача тӀехьенна хьехам луш, цар кхетам чӀоагӀбеш, вахаре нийса гӀа баккха уж Юмабеш болча нахацара кхетаче хоза, дега тоам беш дӀаяхар. Россее турпал вола Боканаькъан Мустафа кхевьарашта делар эггара хьалхара совгӀаташ.

Белгалде деза, уж нах дӀаьхача шерашка СоагӀагӀарча ишколе къаьхегаш хьабоагӀилга.

Доккха баркал оалаш, белгаллийр ГӀайрбик-Юртарча ишколе ГӀалгӀай мотти литературеи хьехаш йола Янданаькъан Роза, Завзакьонгий-Юртарча № 26 йолча ишколе 10 шера болх беш йола Овшанаькъан Лида. Из хоам «Сердалога» бир кхетаче дӀайихьараша.

4 ШАХЪАРА КУЦ

МагIалбике тоадеш латт юкъара доазонаш

Коазой Мадина

«Шахъара дика хъалаш хъакхолларах» йолча пачахъалкхен программах, «Фусам, шахъара хъалаш» яхача къаман программах МагIалбике тоадаьд Шейх-Мансура, Кавказски яха урамаш. Укказа асфальт Юбиллаб, гIашлошта навкъаш даькхад, сердал хургйола гIулакх вIаштIехъадаькхад. Карарча хана тIема сийлен шахъаре Панфилова урам тоабеш ба. Цу урам тIа а асфальт Iобулларгба, сердал а хулийтаргъа.

Укх деношка болхлой къахъегаш ба гIашлой навкъаш доахъаш, навкъа йистощ цIенъеш.

«Шахъара дика хъалаш - хIара вахархочунна эшаш дар. Къаман проекто лоархIаге гIо ду моттигерча Iаьдала, кулгалхошта юкъара доазонаш тоаде.

Вай вахара чам дукхагIча даькъе тийша ба вай цIа безаме хиларах; ков, урам тоабаш хиларах; цига вахара, балха хъалаш лерттIа хиларах», - аьлар шахъара мэра Галай Мусас.

Магасе йистедоалаш да, «Даьре никъ» яхача парке беча балха шоллагIа дакъа

Аькхенаькъан Марем

Магасе йистедоалаш да, «Даьре никъ» яхача парке беча балха шоллагIа дакъа

«Сердало» газетага хоам бир ГалгIайчен кулгалхочун, Пачахъалкхен зарбан болх лелабераша, проекта инвести-

це балха дакъа йистедоалаш хиларах. Хъальеш я кхача баара, мах бара, спортивни майдан, салоIама моттигаш. ГIадбугарба бахархой кулгалговзал йолаш болх дIахьораша, цар шойй начIал гойтаргда.

«Даьре никъ» яха парк тоаяр чудоагIаш да «Шахъара дика хъалаш хъакхоллача» феде-

ральни проекта, «Фусам, шахъара хъалаш» яхача къаман проекта. «Из шахъара моттигаш тоаяр хинна Iац, из да вай республикан бахархой, хъаьший хъашташ кхоачашдеш хилар», - аьлар мехка Кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьлас.

Зарбан болх бераша белгалдир, болх дIаболабеш, вай къа-

ман белгало санна кхуркхолг хъабаш хилар. Цунна юкъе я 15 метр лакха йола шалта, цох оал «ГIалгIай денала, низа белгало» ОагIой бутт хъаболалуш, деррига балхаш даь даргда. Из парк тоаяь яьнначул тIехъагIа, цига салаIа йиш йолаш хургба бахархой.

Ерригача Россе яржаш йоагIа «Мега кхетаченаш» яха проект я, вай мехка дIахьош

Гаьгенаькъан Мартина

«Мега кхетаченаш» яхача ерригача Россе дIахьоча проекто дешархошта аьттув лу тайп-тайпара начIал дола нах бовза. Из хоам «Сердалога» бир «Хъалхарчар болам» яхача оагIоно. «Наьсарерча № 21 йолча ишколе бийха хъаьший бар «Бералла навкъаш» яха проект кхоачашьарга хьожаш вола Колой СаIид, шахъаре из гIулакх леладу Яражанаькъан Адам.

КIоарга начIал дола бераш гучадахара тIехъа дIакхухъача яхъашца, проекташца дувзадена-реш дайзар берашта царгара.

Массанена пайдане, беркате хургдола гIулакхаш доаржадара никъ мишта дIаболабе беза дийцар царга хъаьшаша.

«Цу тайпара кхетаченаш кхувш латтарашта геттара эшаш я, дукха хIама довза аьттув лу цар, шойй дагалаттар кхоачашде мишта дIаболабала беза хов», - аьлар Яражанаькъан Адама.

ГIалгIай мехка тишденнача цIеношкара 132 саг ваха хоавергва

Султиганаькъан Йоакъап

МагIалбике баха нах, тишденнача фусамашкара арабахара 67 млн сома маьха программа чIоагIъаьй, аьлар мехка гIишлошьяра Министерстве.

«Доазонаш дегIадоаладара ганза» компане, ГIалгIай Республикан дехар теркалдаьд, 67, 562 млн сома.

Из ахча ер шу чакхдалале 132 саг кердача фусамашка дIачувахийта лаьрхIа дIахьожадергда, уж я МагIалбика-Шахъара 29 фусам йола 1 388,00 кв.м», - аьлар хоамо.

50 миллион хъалхара ахча республике хъакхъачад, кастлуш из дIахьожадергда МагIалбик-Шахъаре, цигарча Iаьдалои гIишлошьяра компанеи бокъонах боагIаш бола барт бу болх дIабихъачул тIехъагIа.

«Нах чубахара пайдана

йоаца фусамаш кIезигагIа хилийгара йолча ганза», «Вахар, шахъара хъал» яхача къаман программанна чуйоагIаш йола федеральни проект кхоачашьарах,

ГIалгIайче 497 саг тишденнача фусамашкара кхъахъа ваха хоавав.

Из болх дIахьош, цунна чудоагIаш долча республикан боахамаша болх

дIахьош хиларах, кIезигагIа да тишденнача фусамий доазув, нах дикагIча хъалашка баха ховшабеш латт. Цул совгIа, наьха кхерамзле а лораш.

**Юртбоахама
министра
Гюнчанна, Россе
МЧСа совгIат
делар**

Коазой Мадина

**ГалгIайчен юртбоаха-
ма, кxачан министра
Гюнча волча Цхьорой
ИбрахIима, Россе МЧСа
совгIат делар, яхаш,
хоам бу «Сердало» газе-
тага республикан юрт-
боахама.**

СовгIат делар граждан-
ски кхарамзлен Ди мехка
дездеча хана.

«Цхьорой ИбрахIим
белгалваккхар нах лора-
балара гIулакха, Iалама
цIаьхха эттача чоалханерча
хъала, нах а доозош а кIал
ца дуташ, гIо дарах, цIера
духьалара Iалашо ярах,
хин гIишлошка наьха кхе-
рамзле лораярах, цаI йола
пачахьалкхен политика
дика дIаяхьарах», - аьлар
ГалгIай Республикан юрт-
боахама Министерстве.

Шолже керда кхо никъ хъабелларгба

Аькхенаькъан Марем

Керда навкъаш хъаделла-
ро чулоацаргда цхьадо-
ла урамаш: Свердловла, До-
бровольций, Менделеева,
Келаматанаькъан, Сейна-
рой, ВисаитовIар, Гарда-
наькъан, Аланий, Энгель-

са, Жукова. Юкъярлонна
транспорт лелара дола дош
дийцар Гумаранаькъан Ас-
лана, нах дIа-юха кхувла
кхадж бенача сагаца.

Ер шу чакхдалале, цу нав-
къашка гIолла лелаш хургья
транспорт, хIаьта 2025 шера

наджгоанцхой бетта денз,
шоай сецаш йола моттигаш
а, лелаш йола ха а чулоацаш,
дIаболабергба цар из болх.

Белгалду, керда транс-
порт юкъяеккхаро таро лур-
гья наха, таксех ахчаш тела
ца дезаш, лоархIамеча ваха-
ра моттигашка болхаш доа-

деш дола ахча шоай кисаш-
ка дита.

Администраце зарбан
болх лелабераша яхачох,
моттигерча бахархоша цкъа
дийха а Iийнадацар мэрега,
Шолжерча гаьнарча мотти-
гашкара транспортаца дув-
заденна хьал тоадар.

Кхашкара гуйран балхаш де кийчлуш ба

Коазой Мадина

Республике 2025 шера хург-
болча хьувкъама лаьрхIа дIаде
лерхIаш да 28,6 эзар гектар гу-
рахьа дувш дола ялаташ. Юрт-
боахама Министерствос яха-
чох, карарча хана дукхарIа
дола ялат дIаде кийчдаь даь-
ннад. Лаьтта кийчдеш, мол-
хаш тохаш, кхыдола кийчон
балхаш деш ба ахархой.

«Еррига техника болх
дIабахьа кийчъаь яьннай, цо
таро хулийтаргья лоацача
хана из болх чакхбаккха.

Керттера теркам тIабохийт
2025 шера ГУП оалача боаха-
машка, дикагIа долча ялата фу
дIадера», - аьлар ГалгIайчен
юртбоахаме.

**Iаьдала
бокъонах
доацаш,
къахьегараш
гучабоахаш
болх дIабихьар
Наьсаре**

Аькхенаькъан Марем

**Шахьарерча хIама йохка-
ча моттиге, Iаьдала отта-
яь бокъонаш лора ца еш,
къахьегараш гучабоахаш
болх дIабахьа арабаь-
лар Наьсаре. Болх бераш
масса саг ва, йоал телара
гIулакх, касса аппара-
таш, ИНН тожкаш хилар
уж.**

15 кхоачамбоацар гу-
чадаьлар цига. ХIама йохка
моттиг хъайийллача сага-
ца, болхлошца къамаьл дир.
Белгалде деза, цу мугIарера
болх дIахьош, цхьаккха тай-
пара каьхаташца чIоагIдаь
хIама доацаш къахьегаш
375 саг гучаваьккхалга. Из
гIулакх боагIача боараме
дIадахьа равза боацарашта
духьала гIод детта йиш я ин-
спекторий.

Аьлтий-Юртарча хий хьалуча моттигера балхаш йистедоалаш латт

Аькхенаькъан Марем

Наьсаренна, БурокIал-
хенна, Паьзе-Коана цIена
хий лоаттадергдолча мот-
тига болх карарча хана 85%
кхоачаш йистебаьннаб.

Из болх дIахьош бола
оагIув - «КММ-МОТОРИС» яха
ООО. Проект дIахьоча 2022-
ча шера денз, итгаш керда
гIувнаш яьхай, блок-модульни
оала подстанци отгаьй, 3,5
км кхоачаш хий чудиллад,
иштта кхыдола балхаш а чак-
хдаьхад.

КПП йола корпус хьаль-
яьй укх шера, иштта хий
чIоагIагIа боарамеIа хьадаь-
таш йола насосни станци от-
таьй, 6 км хий дIаухаргдола

моттигаш яьй.

Массехк бутт балалехь,
чакхбаккха лерхI ши стан-

ци тоаеш, цIенъеш бола болх.
Белгалде деза, из гIулакх ша-
хьара куц тоадарах йолча къа-

ман проектага «Цена хий»
яхача федеральни проектага
гIолла дIахьош болга.

Парламенте дийцар, моттигерча доазон тIара хьал

Султиганакъан Йоакъап

ГIалгIай Республикан моттигерча доазонашта доал дарах, къаман политиках, юкъарлонца, дина викалашца бувзам лелабарах йолча Халкъа Гуллама комитетаче дIайихьар, из хетаяь яр моттигерча доал дара хьалха латтача Iаьдала викалий балха, яхаш, дийцар «Сердало» газетача ГIалгIай Республикан Парламенто.

«Цига дакъа лоацаш хилар вице-спикер, уж дешаш чудоагIача комитетача кулгалхо Пхъаранакъан Руслан, комитетача кулгалхочун ГIонча, кхетаче вIашагIелла Къоастой Ахьмад, шахъарий, юртий кулгалхой», - йоах хоамо.

Цига дийца дош дар доал деча доазонаш тIа дIахьош болча балхах лаьца - ахча далар, халкъа депутаташа беш бола болх чIоагIбар, моттигерча депутатий декхараш, ОМС балха толам.

Наха дукхагIа дагадоаллаш дола хаттар кхоачаш деш; депутаташа, бахархоша шоайла айхха бувзам лелабеш хила беза.

Къоастой Ахьмада белгалдир, шахъара, юрта бахархошца бувзам лелабеш хилар. Цо юкъеодоладир дика болх беш бола нах хьаллацара дош. Иштта кхетачен кхыча доакъашхоша шоашта бакъахьа хетар аьлар. Из деррига а каьхата тIа дIаяздаь хургда, хьабечача балха хьал аттача даргдолаш.

Бокъо йоацаш леладаь герз дIадаьккхар Наьсарерча полице

Аькхенаькъан Марем

«Герз» яха операци дIаяхьа арабьннача ОМВД оагIон балхлошта ГIазе-Коарча вахархочун цIагIара тайп-тайпара боарам бола, герзца кхувса поатронаш гучаьлар.

РФ УК 1-ча даькъа 22-ча статьях бехтокхаме озаргва уж лелаяьр. Iаьдало Iочувига, РФ УК 1-ча даькъа 105-ча статьях гIулакх хьадийллад цунна духьала (ший лоIаме волаш саг вер).

Операцина юкъе дакъа лоацаш хилар мехкарча Росгварде оагIон «Аьрзи» яха СОБР, МВД оагIон тоаба.

Керда дарбанче хьалъеш латт Iаьлий-Юрта

Султиганакъан Йоакъап

ствон болхлоша.

Гишлошъяра балхех йолча республикерча Министерствос тIадилла, укх шера гуряхьа хьалъе йолаяьй Iаьлий-Юртарача дарбанче. Из хоам «Сердалога» бир министер-

«30 унахочун дарба де моттигаш, 100 саг цхьан дийнахьа тIаэцаш поликлиника йолаш хургья керда дарбанче. «Унахцено» яхача беркатечача къаман проектага гIолла «Гра-

нул» яхача ООС дIахьош болх ба из», - йоах хоамо.

Проекта лаьрхIа хьакъоастадаьча доазон тIа эггара хьалхара балхаш дIадоладаь боахк къахьегамхой. Из болх йистебаьлча, лард, подвала пенаш дотта болалургба.

Таханарча хано дIадеххача тайпара, унахошта мел эшар чудолаш; дика дарбанче хургья цох, Даьла къахетамца.

ХьатIадоагIача шерга баргболаш, боккха болх ба из. ГIадвугаш да, вай мехка цхьаькха керда дарбанче IотIакхетар.

Инфекционни дарбанче берий керда отделени хургья

Аькхенаькъан Марем

инфекционни дарбанчен керда берий отделени хьалъеь йоалаш хиларах. Из гIишло лаьрхIа я 60 сага, хIанз из 90% кийча я.

ГIалгIайчен кулгалхочо Келаматанакъан Махьмуд-Iаьлас ший телеграм-каналача гIолла хоам бир,

«Керда берий инфекционни отделени хьалъяр - из лоархIаме гIа ба лорий даькъ тIа вайцигарча берашта гIо дара», - аьлар Келаматанакъан Махьмуд-Iаьлас.

«Из отделени вай республике тоьаш а яцар. Таханарча дено дIадехаш дола хьалаш долаш, дарба дара таронаш йолаш из хиларах, зIамигача унахошта кхерамзлен Iалашо е йиш хургья.

Берий инфекционни гIишло хьалъяр чудоагIаш да «Берий унахцено дегIайоалаяр, цу юкъе лорий дарба дара хьалаш хьакхоллар» яхача мехка проекта, «Унахцено» яхача къаман проекта.

«Тхо тешаш да, керда отделени, ГIалгIай берашта лорий дарба дара йола лоархIаме центр хургья», - аьлар республикан Кулгалхочо.

Белгалдаккха деза, ГIалгIайчен берий могашал дикка тоаергья из керда гIишло хьаелларо, таханарча заман хьалаш чудолаш хиларо таро хулийтаргья могаш доаца бераш кIезигагIа хилийта, берий кхерамзлен Iалашо е.

«Унахцено» яха къаман проект кхоачашъяро таро хулийтаргья, ГIалгIайчен унахценона даькъ тIа инвестицей проекташ кхоачашъе.

«Даьхен лорбой» яха ганз ший болх дIахьош я

Гаьгенаькъан Мартина

«Сердалога» бир цу моттигера.

«Даьхен лорбой» яхача ганз вай мехкара филиал ший болх лакхача боараме дIахьош, наьха хьашташ кхоачашдеш я. Инаркъе вахача сага гIулакхага хьожаш хилар из укх наькъа, вахарца дувзадена дешаш къеьстадеча кулгалхочунца Оздой Муслимаца. Из хоам

«Тема доакъашхо волча Iаьленаькъан Iаьлий цIагIа йIайха хургйолаш, газа болхлой оарцагIбаьха, эшаш бола болх чакхбакхийтар», - йоах тхогарча хоамо. ЦIагIа шийла хиларах цамогаш хиннача берашта; молхаш, кхача ийцар ганза болхлоша.

Маъждиг хьалдеш латтача Магасерча доазон тӀа, доккха къахъегама шоатта дӀадихъар

Коазой Мадина

Доккха къахъегама шоатта дӀадихъар, маъждиг хьалдеш латтача Магасерча доазон тӀа. Из беркате гӀулакх хьаллаца эттарашта юкъе арабаьлар ЖӀайрахъа-Ахабоарзен музея болхлой. «Сердалога» из хоам бир цу моттига зарбан болх лелабераша.

Къахъега арабаьнараша гӀишлон балхаш дӀахьош латта доазув эшаш мел йоацача хӀамаех цӀендир, массанахъа хоза кулг техар. ГӀишлонхошта шоай болх дӀабахъа дика аттагӀа хургда хӀанз.

Даьла духъа
дика де
арабаьлар
Эбарга-Юртара
нах

Коазой Мадина

«100 дика гӀулакх» яха болам хьаллоацаш, 97 шу даьнна Алдаганананкъан Либихан йолча баха хилар Эбарга-Юртара культуран цӀен, берий библиотекан болхлой. Из хоам «Сердалога» бир Шолжа кхален администрацера.

Вайцига духхъаш хул, исторически сийленгий доазон тӀа, къахъегама шоатта денош

Габьенаькъан Мартина

Укх деношка, «Хьалхарчар болама» хьинар дара ша шоатта денош дӀахьу ПалгӀай Республикан архитектуран гӀишлош, исторически сийленгаш тӀадолча даькъ тӀа, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага болама гӀулакхех говзанча волча Налгананкъан Рамзана.

Кагирхой культурно-лоархӀамеча моттигашка лостам беш ба. Массехк дийнахъа цар 10 мемориальни комплекс, сийленг тӀадола моттигаш цӀенйир. Дешархошта дагадеха хиннар хьаллаьцар хьехархоша, берий даьша, уж а хилар цу юкъе даькъа лоацаш, из боккха болам дӀахьош», - йоах хоамо.

Ха яха саг лархӀар вай къаман юкъе массахана керте лаьттад. Цъаккха болам ца эшаш, ха яхача нахага могодох хьожаш хиннад вайна юкъе.

Автобусашца дӀахъа ухаш, вай зувш да-кх воккхача сага хьалхара зӀамагӀбараш ахча дӀадала гӀерташ хилар.

Либихана ханага кхаьча бокхий нах дукха бац вайна юкъе. КӀоарга хьаькъал долча царга дукха да хьеха, царца дагавала аьттув хилар да доккха гӀулакх. ЧӀоагӀа дог дика хинна, гӀозбаьнна бар из йолчара дӀаболха хьаьший.

МагӀалбикера
кашамаш
тоадеш латт

Коазой Мадина

ДӀадахача шера «Сафмар» яхача ганзо дӀадоладаь хинна кашамаш тоадара балхаш йистедаьхад, яхаш, дийцар «Сердало» газетага шахъара администраце зарбан болх лелабераша.

Цу юкъа укхача кашамаш мел да гобаьккха 1200 метр йӀаьха карт яьй, чура доазув тоадаьд салагара цӀалгаш а оттадаь, коа чувоаллача керда коанагӀараш егӀай.

«Цул совгӀа, вахаре эшаш дола керда гӀирсаш ийца, уж чулеладара йола керда ченаш хьалъаьй. Чура асфальт Юбиллаб. Из ба 300 метр. Керда сердал лургӀолаш бӀоагӀий ЮдегӀад. Кашамашта гонахъара доазув баьццара дерздадаьд. Кертердар да, моттигерча ди лелабеча наьха дехарах, шахъара администраце ялх гектарагара 10 гектарага кхаччалца, кашамий доазув шердаь хилар», - аьлар тхога хоам баьчо.

Цока тӀадуллаш йола операци дӀайихъар, вай республикерча берий дарбанче

ГӀазданаькъан Ахьмад

Геттара йоккха чов еш кулг лозадаьча кӀаьнка, кхыча маьженый цокаца чов вӀашкаозаш

операци дӀайихъар республикерча лораша. ЦагӀа салфеткаш хьадеш латтача гӀирсах лорацаваларах, кулг чӀоагӀа лозадаьдар цун. Говзача,

шоай болх дика бовзача лораша дарба дика дарах, кулг тоадала доладеннад, каста чуваха йиш хургъа Ювсапа. Дарба дара гӀулакх мишта хилар дийцар «Сердало» газетага лакха начӀал долча травматолога-ортопеда Гарданаькъан ТӀахӀира. Из ва цун операци яьр.

«Бераш къахъега Юмадар, беркате хӀама да, бакъда цӀаккха а дицде йиш яц кхерамзленца дувзаденнараш! МоллагӀа хӀама тӀадуллаш хилча, бера ха, кхетам, низ малагӀа боарам болаш да теркалде деза вай. Из деррига лорадаро хатараш кӀезигагӀа хулийтаргда.

Лораде зӀамига бераш, цар унахӀенонна зе де йиш йолча токацарча хӀамаех, дулх охъаш йолча машинех, иштта кхыдарех. Боккъал а тӀахьожам лоаттабе берашта!» - аьлар лор волча Гарданаькъан ТӀахӀира.

Дарбанчешка болх беча наьха Ди да тахан дездеш. «Сердало» газето даькъалавуьц ТӀахӀир цу доккхача денца. Хам баь варгвоацаш да оаш хьегаш дола къа! Баркал хилда шоана адамий унахӀенон гӀулакха латтарах, шоай декхараш дизза кхоачашдарах!

Могаш, маьрша долаш; иразе, аьттонца дахалда шо! Дуккха а дикахетараш хилда шун вахаре!

«Даьхен лорбой» ганза кхетаче хилар ОМОНа болхлошца

Гаягнакьан Мартина

ОМОНа ди дездеш хиларца, ГалгIай мехка кхетаче хилар «Беркут-Юг» яхача Росгварде урхаллен болхлой, «Даьхен лорбой» ганза филиала болхлошца, яхаш, дийцар «Сердало» газетага из болх вIашагIбеллараша.

«Ганза беа хьаьший хилар Iаьла Б., Мухьмад А., уж массехказа Украине дIахьош йолча лархIаьча операце дакьа лаяца ба. Денал, майрал гойтарах; царна дукхаза совгIаташ деннад. Доакьашхоша дийцар шоай балхах, иштта дийцар Даьхенцара безам совбаккхара йола кхетаче-наш цьхана вIашагIйохкарах, юххера а дагалоаттама совгIаташ дир шоайла, дIахо бувзам лелабе барт а беш», - аьлар ГалгIай Республике гIолла йолча Росгварде урхаллен зарбан болх лелабечача Сампенакьан Салимас.

Санкт-Петербурге совгIаташ делар цIихезача гIалгIашта

Аькхенакьан Марем

Нева хи тIа уллача шахьаре вахача бархI гIалгIачоа совгIаташ делар Санкт-

Петербурга кьаман цIагIа, шоай гIулакх нийса леладеш, Даьхе езаш уж хиларах, яхаш, дийцар цигарча гIалгIай массазарча вика-

лаша.

ЛархIаьча кхетачене, безбеш долча дешашца, кьаман сий долча хIара сага «СВОНа

новкьостал дарах» яха майдилг елар, иштта ГалгIай Республикан Парламента сийлен грамоташ, баркал оала каьхаташ делар.

ГалгIайчен лоамашкарча Товханте коа лостам бир

Коазой Мадина

Товханте оала ков да Меларе малхбоалехьа. Из да шозза ваштIара яьча цьхан гIалах латташ, вай моттигашка доаьчага тайпара хьалдаь, гергача кьуббанна тара долаш. Кьубба тамашийна дика латтийсай. Из дикагIа латтаргIолаш болх дIабихьар укхазе ЖIайрахьа-Ахабоарзен музея-заповедника болхлоша.

Кьубба йолча дакь тIара листа хьалтIаяьнна буц дIахьехкар. Цо цьхан оагIорахьара дагалоаттама гIишло кьайлайоаккхар цига хьажа безамбарех, хIаьта лакха йоархIаш тIаяьнна хилар а массехк цу гIишлонна кхераме дар.

Диг а херха эшаш дар цигара хьал. Уж дIатедаш, дIахьокхаш болх бир. ХIанз культуран гIишло мукьаяькхай эрий тIаяьннача йоархIех.

Хьехархой тIаэцара Ерригроссе ди белгалдаьккхар республике

Аькхенакьан Марем

Россе, ардара бетта 5-ча дийнахьа, белгалду хьехархочун Ди, из цIай хетадаь да ишколшашка дешара дакь тIа кьахьегарашта карагIаьнначоа. Цунца дувзаденна, моттигерчанах тIаийбеча юкьарча фусаме дIадихьар Ерригроссе хье-

хархой тIаэцара ди. Кхетаче дIайихьар гIалгIай Парламента спикера ТIумхой Мухьмада, яхаш, хоам бу Халкьа Гуллама зарбан болх лелабераша.

Укхазе гулбеннараш таро йолаш бар ТIумхой Мухьмадага шоай хаттар дала. ДукхагIа дийца дош дар профессиональ-

ни ишкол хьалъяр. Хьехархой алапеш лакхдар, гIалгIай мотт юкьарча дешара моттигашка Юмабара лерхIам бар хьоахадир цига.

Цу кхетаче дакьа лоацаш хилар дешара, культуран, хоамий политикан комитета кулгалхо, вице-спикер Хьаьшанакьан Аза, иштта цунна

чуйоагIаьча министерствай болхлой. Хьехархошца цьхана цар дийцар хIара денна нийслуш долча кхоачамбоаьцарех.

Юххера, кхетаче чакхийоалаш, ТIумхой Мухьмада яхьашка котбаьнарашта, дика кьахьегаш хьабоагIаьча хьехархошца совгIаташ а баркал оалаш грамоташ а елар.

ГалгIайчен хьехархо котьяьлар ерригача Россе яхье

Аькхенакьан Марем

Наьсарерча Iарпенакьан Ю.И. цIерагIаьча политехнически колледже Илма хьехаш йола Iамарханакьан Бела котьяьлар, «Харжар» яхача дакь тIа, «Шера говзанча-2024» оалача ерригача Россен яхье, яхаш, дийцар «Сердало» газетага

ГалгIайчен Илман, дешара Министерстве.

Iамарханакьан Белаьца цьхана котбаьлар мехка 89 моттигерча техникумашка, колледжашка болх беш бола хьехархой-говзанчаш. Цул совгIа, вайцигара хьехархо, Россе юкьерча профессиональни дешара дакь

тIа 20 дикагIа болча хьехархошта юкье я.

Мехка дешара, Илман Министерстве яхачох, «Шера говзанча» яха яхь дIахьош хилар бахьан да, хьехархой хоастабар, уж белгалбахар, говзанчаш кийчбу оагIув хьаллацар, иштта дикагIа болча хьехархой болх юкьебаккхар.

«Кьилбаседа Кавказа россеташа» диъ эзар гаргга тока блоаглаш тIара «пелаш» хувцаргда

Талой Муса

«Кьилбаседа Кавказа россетий» - «Ингушэнерго» филиала говзанчаша, 2024 шера (ЛЭП) 6-110 кВ 3 903 токацара «пелаш» хувцаргда.

3428 оатхал хувца лаьрхIад ток дукхагIа хьаозаш йолча тока моттигаша, 478 - 6-10 кВ ток хьалуча даькье.

ЛоархIамеча проектах да эзар гаргга ингалеле тока «пелаш» хувцар, цига таханарча заман чухьа Тоакьингараш оттаде деэа 35 кВ «Махьмад хитIе-2-Кердача Реданта ток лоаттаече. МагIалбика кхален гьанарча йиь юрта ток лоттаеш я ЛЭП: Керда Реданте, Аькхий-Юрта, Заьзгакьонгий-Юрта, Даби-Юрта. Цига вах 12 эзар совгIа саг, 12 вахаре лоархIаме моттиг а я. Тоакьинга тока «пелаш» хувцаш хилара ший бахьан да: уж балха даькь тIа тешамагIа да, ханахьа дохаш ца хиларах, йIовхалах меттагI долаш, доагаш, хий чакхдоалияташ а дац. Цу хIамаша таро лу «пелашка», доха ца дохийташ, болх байта, нагахьа санна уж тIера деха хуле бIаргагуш а хул.

«Ший ханнахьа из болх дIабахьаро новкъостал ду тока балхаш леладерашта ток хьаяларца кхоачамбоацараш ца нийсдалията, бахархошта тешшаме электричество лоаттае. Из лоархIаме болх дIабахьара карарча шера 8,2 млн сом хьадайтIад», - аьлар «Ингушэнерго» филиала кулгалхочун декхараш кхоачашдеш волча БIарахой Рашида.

«Пелаш» ток дIаялара керттера гIирс ба, цар цхьатарра кхоачашду чIоагIон а кхерамзлен а балха доакьош.

ГIирсаш нийса а дика а хиларах тийша я, цига болх беш болча наьха могошал а, вахар а, иштта ток лоаттаяр тешаме хилар а.

Пешкаш лотае еза ха тIайоаглаш хиларах, цIерах нах лорабеш я МЧС

Коазой Мадина

Щеношка йIовхал лоаттаеш йола ха тIайоаглаш хиларах, ховш ма хиллара, из дIайоалу ардара бетта 15-ча дийнахьа, МЧСа болхлоша цIера кхерамзлен Iалашо е дагахьа кхетаче

дIайихьар,яхаш, хоам бу «Сердало» газетага ПалгIай Республике гIюлла йолча Россе МЧС ГУ.

Иштта тIахьожам лоаттабу котельнешта, кхьдолча йIовхал лоаттаече гIирсашта.

«Шоаш из болх дIахьош, инспектораша керттера теркам тIабохийт кхь моттига: цIи ялара духьалара кечал лерттIа болх беш дий; нах кIалхарбахакийча бий; цIи йоаеш дола гIирсаш кхоачам болаш дий.

Котельней болхлошта, кул-

галхошта хьалхадаьккхар цIи яларах лораву бокьонаш тIайола каьхаташ хила дезилга. Кулгалхошца дIабихьар цIера духьала беча балха говзал гойташ, иштта цар хаттарашта жоплуш бола болх», - аьлар хаттарашца кьовсам лоаттабераша.

Кхерамзлен хьалаца дувзадена балхаш да мехка деш

Коазой Мадина

ЦIаьхха хулача хатарашта духьалара кийчон болх ба, республике дIахьош. ЦIерца дувзаденача, иштта кхьдолча хатарех дувцаш йола кхе-

таче дIайихьар Шолжа-Шахьарерча мэра Iумаранаькьан Аслана.

Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

Кхетаче дакьа лоацаш

хилар шахьара администрацера ГО, ЧС оагIоннашта кулгалду Балайнаькьан Ислам, МЧС, «Магас» аэропорта, Шолжа-Шахьарерча ЦРБ болхлой, иштта кхьбараш.

«Нийслуш долча хатараш-

та духьалара кийчон гIулакх малагIча боараме латт тохкаш, дIахьош болх ба ер», - белгалдир шахьара дас. Из кийчон болх шин дийнахьа дIахьош хилар Шолжа-Шахьаре.

Мехкадаь кхетаче хилар, Сорбонна университетта профессорца Цхьорой Маретаца

Аькхенаькъан Марем

Магасе кхетаче хилар Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлий Францерча вай мехкахоочунца, тохкамхоочунца, дин исторе Илмай докторца Цхьорой Маретаца.

Сорбонна университетта профессорца, мехка Кулгалхоочун кьамаьл д'аьха хилар: Цхьорой Марета вахара никь, цун Илман балхаш, Палг'айчен истори, иштта кхы дуккхадараш дийцар.

Цхьорой Марет ший балха даькъ т'а лакха говзал хинна Иац, из дерригача дуненца хьашт долаш; вахара, культуран доакьош т'а дика йовзаш саг я. Цун кьамаьлах хоалуш да исторех из дика кхеташ хилар, хилча бакьаьхьдар дуккха а хьалхаг'а цунна гуш долга.

«Хьаьквал долча, безамеча нахаца кхетаче хилар - из вахаре эггара лакхаг'а мах бар да», - аьлар Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас.

Цхьорой Марет 50 Илман статьяй автор я. «Палг'ашта, нохчашта юкье ислам доаржадара истори» яха ший докторски диссертаци цо язйир 2002 шера французий меттала.

2005 шера вай мехкахоочун шоллаг'а докторски диссертаци могаю.

Вай театр дакъа лоацаш да, «Эрсий сцена» яхача кхетаче

Коазой Мадина

Укк денешка, Селий мехка столице Махачкале д'аьхош йолча «Эрсий сцена» яхача VIII-ча Халкьашта юкьерча фестивале дакъа лоацаш да Палг'айчен Эрсий паччахьалкхен ашарий-драматически театр, яхаш, хоам бу Палг'ай Республикан культуран Министерствос.

Палг'айчен коллективо цига гойтаргья «Пайда т'абоаг'а моттиг» яха Островски Александра пьесах, РГМДТ кертерча режиссера Лавнанаькъан Ахьмада оттаь спектакль.

Россе кхааш ийдеш хилара дош ший хана хьалбайдаьдар йоазонхоочо, тахан а из лоарх'аме да, цудухьа цунга хьажа ловраш а дуккха ба.

Кинематографистий кхетаче хилар кагирхошца

Гаьгенаькъан Мартина

Магасе Палг'айчен кагирхошца кхетаче хилар Российски кинематографистий, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага Палг'ай Республикан лоамхой тароний фусамо.

«Безаме кьамаьл хилар кагирхой, ц'ихезача акт'ераца, профессионални артистаца Рязанцев Алексейца. Из наха вовзаш хилар; «Гарри Поттер» яхача кинофильма чурча Северуса Снегга, «Властелин колец» яхача кинолентацарча Арагорна тара кьамаьл цо дарах.

Рязанцева ший кхоллама таронех дийцар, цо хьинар долча кагийча наха пайдане хьехар дир, из царна накьадаргда, шоашта дуккха дезаг'улакх д'аьхьоча хана. Еза хьаьша йолаш, цига ера цар ехарах театра, кинон, таханарча заман хьалий фусама кулгалхо Дзортанаькъан Ма-

дина. Ц'ихезача «Зокх» проекта продюсер йолча цо дийцар сак'ердаме шоу хьакхолларах. Цунга ладийг'арашта хайра малаг'а халонаш, толамаш нийсделар цунна хьалхашка, акт'ераш мишта хоржар, иштта кхы дуккхадараш а», - аьлар хоамо.

Цхьаькха селинг д'аязддергда, Палг'айчен культуран т'ехьале санна

Коазой Мадина

Ж'айрахьа-Ахабоарзен музее-заповедника болхлой баха хилар д'аларх'анза йола культуран т'ехьален г'ишлош йий хьажа, уж д'аязье Бешт яхача г'алаш яг'ача моттиге. Цу доазон т'а йиь г'ала яьг'а хилар гуш да, уж нах чубахаш йола г'алаш хиннай, царна гаьна йоацаш Даьла хьоахавеш йола моттиг хиннай, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага музее-заповедника зарбан болх лелабараша.

«Из я 2,50 м лакха, 1,10 м йаьха, 0,65 м шера. Этнографаша яхачо вайна довзийт ч'оаг'ача кхерах даь селингаш оала элгацаш; цар тешал ду маьла а т'лоа сегара а Даьла хиннача Селацарча мифически бувзамашта. Цу тайпарча селингий масалаш да лоаман Палг'айчен Аьрзе, Аьга-Кхале, Т'аргиме, Ний, В'овнашке, Оздече, иштта кхычыхьа даг'лараш.

Тохкамхоочо Кьоастой Ф.М. лоарх'и, д'аяхача заман наха «селинг» яха дош биьса бола, малхбоале берзабаь латта кхерах баь б'оаг'а белгалбеш оалаш хиннад, из хиннаб шин оаг'орахьа чухьекха, е цхьа шаьра тхов тилла. Селингаш даь хиннад сага лакхал долаш, хьекха боацача кхерах, топпарца е к'ираца баьча маркхалца ч'оаг'лаь. Цу тайпарча кхерах даь селингаш хьалдеш хиннад наькьаш в'ашаг'икхетача, г'алаш йолча е малхара кашамаш долча.

Цу г'ишлох лаьца даь йоазонаш тхона кораданзар. Тха болхлоша из моттиг юсташ, сурташ доахаш, бе-бе бустамаш доахаш, болх д'абихьар. Из селинг чудоаг'лаш хургда республикан культуран г'ишлошта, иштта Илман балха юкье а хьоргда из, Палг'айчен истори мел дезарашта эшаш а хургда», - аьлар Ж'айрахьа-Ахабоарзен музее-заповеднике.

Кавказа лоамаш хестадаь оазархо

Лермонтов Михаил Юрьевича 210 шу дизад

Ирчакханаькъан Сали

Эрсий сийлахь-воккхача поэта Лермонтов Михаила 210 шу дизад укх деношка. Цун цѝ ца йовзаш, Россетел, доазол арахьа а саг хуле тамаш я. Иштта йоккха деша говзал йолаш, наха дукхагѝа дагадоакка дешаш ший байташка, поэмашка, драмашка, романащка гѝеттадеш, къахьийгад цо ше дунен чу яккхача, дукха йѝаьха йоацача хана, саг йоалае а дезал болабе а кхелехь тѝакхийнай цунна къахетам боаца йоажал.

Вай къаман дуккхача оазархошга гарга а хьамсара а хиннав эрсий поэт. Цун кхолламах масал эцаш, язде Юмалуш, дегѝауаш хьабаккхача царех дукхабараш. Иштта боча а хьамсара а хиннав из сона а, цунца цъацъа лоархѝаме моттигаш хиннай са вахаре ювзаена. Къаьстга царех ба, университет яккха воалача хана, цун кхолламах лъаца, паччахьалкхен экзаме дѝалуш, аз язбаь дипломни болх. Гайтукиевгѝар Байсала Казбек яхаш вар тха университетера XIX-ча бѝаьшерен эрсий литература хьахаш хинна саг. Дийша дала ах шу совгѝа ха йисача хана, цо тхога аьлар, нагахьа санна дипломни балхаш язде ловш студенташ бале, дика темаш я шоана, со кулгалхо волаш къахьегаргда оаш цар тѝа. Оаха дийхар, уж темаш йоешар, йовзийтар. Царна юкье яр «Лермонтова мукъамаш - гѝалгѝай литературе» яха тема. Из сакъердаме хийтар сона, хѝана аьлча къаман литератураца болх бе безар

са, эрсий поэта кхолламах тараш лехаш, гѝалгѝай литературе дика довзаш хиларах, теркам тѝазар са цу балхо.

Ах шера сай Гилман кулгалхо-чунца дагавулаш, хѝара дакъа массаза язду цунца вѝашагѝа а ветталуш, чакхбаьккхар аз болх. Хьехархо чѝоагѝа раьза хиннав аз хьийгача къина. Цунга хьежжа хилар цу балха чаккхе. Дипломни болх аз бовзийтача, экзаме дѝазаш хиннача паччахьалкхен комиссе пхѝь оттайир аз баьча балхах. Цу хана денз, кхы а гаргагѝа ва сона поэт а цун кхоллам а.

Дукха моттигаш я Лермонтов Кавказаца а цун къамашца а вувзавеш. Уж духьальувтт «Тирка совгѝаташ», «Веддар», «Валаргѝе», «Шалта», «Вай заман турпалаш» яха роман, «Мѝыри» яха поэма, кхыдола цо кхелла поэзен а прозан а жовхьараш дешаш хилча. Царех цъан байта таржам даьд аз. Из я «Шалта»:

«Болат са шалта, хьо еза
сона,
Са новкъост сийрда, ша санна
шийла.
Гуржечо, уйла еш, яьй хьо
пхьена,
Черсечо тѝема ирьяьй
хьо хийла.
Хьо я наькъахо, метгаза
новкъост,
Тара хет цкъаза хьо цѝера
хаьшках:
Со хувцалургвац, хьахинна
йост,
Хургва хьо санна, вича мо
аьшках».

Вай къаман боккхагѝа болча

поэташа чѝоагѝа пайда ийцаб эрсий оазархошун кхолламах, цунгара Юмалуш, цунна хетадаьд шоай цъадола мугѝараш. Иштта къахьийгарашта юкье ва Озанаькъан Ахьмад, Янданаькъан Жамалда, Муталаланаькъан Хьажбийкар, Озанаькъан Салман, Хамхой Ахьмад, Малсаганнаькъан Дошалкъа, кхыбараш. Царех цъабараша шоай байташ хетагѝай цунна. Масала «Лермонтовга» яха ший йоазув чакхдоалаш, Янданаькъан Жамалдас аьннад:

«...Аз се сакхетарг хилча,
Сай дог санна хьо сайца
лелаваьв,
Лампа ма йоаго, аьнна,
нана лийча,
Беттах лампа ийи, со хьоца
ваьгѝав.
Са ваха, лела безам ба,
Кѝайча дуненах виза
ца воалаш,
Іа санна мугѝараш деко
хьожаргва,
Кюарга дог кер чу доаллаш».

2018 шера «Эрсий классика гѝалгѝай меттала» яха кхо книжка арадаьлар вай мехка. Царна юкьедахадар Лермонтовс даьча йоазоний таржамаш, уж къаман меттала доахаш къахьийгадар тайп-тайпарча ноахалех болча поэташа. Уж берригаш дукха ба, цудухьа белгалдоаккхаргда вай цар даьча таржамаша цъан книжка 187 оагѝув дѝалоацаш хилар. Из боккха къахьегам ба. Нагахьа санна Лермонтова кхоллам безабенна уж нах хиннабечаре, цар иштта дукха таржамаш дергдацар цун йоазошга. Сона къаьстга хоза хеташ да,

эрсий поэта «Сагота я, сахьувз» яхача байтацара, гѝалгѝай меттала даьха ер мугѝараш. Геттара нийса а Лермонтова уйла йизза хьагойташ а да уж:

«Сагота я, сахьувз, дег тѝа
бале беча,
Кулг дала саг а вац воалаш.
Безам... Фу пайда ба безам
хилча?
Шераш дѝауш, дикагѝа дола
шераш...»

Поэтан вай къамани юкьеьра бувзам цѝаккха хадаш бац. Касткаста вай республике йоагѝа Тарханы оалача моттигера М. Ю. Лермонтова вахара а кхоллама а хетагѝа музей. Цо моттигерча наха довийт Кавказаца хинна поэта юкьеьра вахар. Цкъа из вайцига енача хана, аз газета оагѝонаш тѝа яздаьдар доккха йоазув, цун юкьеьра цъа дакъилг шоана дагадохийта безам ба са тахан: «Хьоахадича, наха довийтача бакъахьа хет сона, мишга хьахинна, мичара хьаьоагѝаш я цун тайпан цѝи - Лермонтов. 1634 шера Смоленска юххе тѝем тѝа веннав

Шотландерча тайпан викал вола Георг (Джордж) Лермонт. Цунгара хьаьоагѝаш я поэта дай а цун тайпан а цѝи. Поэта даь даьда Лермонтов Ю. П. ваьхав 1723-1779 шерашка. Михаил Юрьевича даь-да Лермонтов П. Ю. 1762-1811 шерашка ваьхав. Шоай тайпан герб йолаш, нах хиннабуж...»

Пятигорске я поэта валар хинна моттиг. Цига а из ваьхача цѝагѝа а хиннав со, 80-гѝа шераш долалуча хана. Нохч-гѝалгѝай халкъа поэтессас Ахматовгѝар Солтмурада Раисас хьийхавар, вигавар со цига. Пятигорске дар Лермонтова поэзе 15-гѝа юбилейни цѝай. Дуккхача моттигашкара тѝабаккха нах бар цига: Друнина Юлия, Шогенцуков Адам, Кузовлѝева Татьяна, Качурин Вячеслав, кхыбараш. Сакъердаме а цѝаккха сона дицлургдоацаш а хилар из цѝай...»

Лермонтов хѝара къаман ший поэт лоархѝаш ва, хѝана аьлча дуккхача наьха уйлаш, дагалатараш, дуккхача мехкий безам тѝабода дешаш да цо ший кхолламе гѝеттадаьраш.

Тайпан овлаш а дѝадахар а дувца книжка

Ирчакханаькъан хьабаларах, бахарах дола йоазув

Ирчакханаькъан Сали

Дукха ха йоацаш, Наьсарерча «Кеп» яхача ООО кѝапа а тѝа, арадаьннад «Ирчакханаькъан тайпан хьадалар а лоацда истори а» яха книжка. Оагѝонашка хьежача дукха лоаца да ала йиш йолаш а дац из, хѝана аьлча книжка латт 736 оагѝонах. Из вѝашагѝа Хьажбийкара Мухьмад цу тѝа къахьегаш хьаьоагѝа дукха ха яр. Вешта, цу хьакъехьа цо дийцад книжканна ше язъаьча дешахьалхенца. Хьожаргда вай цу юкьеьра цъа дакъилг деша.

«Ер болх язбаьб Ирчакха тайпах лъаца. Аз дукха материал гульяьй укх балха гѝулакха 2006-2023 шерашка, архивашкара каьхаташ техкад, тайпан нахага а гаргарча нахага а хетташ, даьноаной, йижарий-вежарий, къонгий-мехкарий цѝераш дѝазъеш, болх баьб цу шерашка, наьха коа ухаш а аьгттув баьн-баьннача хетташ а. Хаттарашта жоп дала

раьза боацаш нах а нийсбеннаб цу юкъа, цу тайпара бараш дукха хиннабеце а...»

Ирчакханаькъан хьабаккха а баьха а гѝалгѝайчѝера керттѝера моттигаш я Наьсар-Кертѝе, Тѝой-Юрт, Сурхотѝе, Даби-Юрт, Аьлтий-Юрт, Алхастѝе. Цу моттигашкара нах дѝа-юха баьржаб дуне мел да. СССР а Россѝена а чуйоагѝаш хиннача бе-беча 46 моттиге бах цу тайпан нах. Царна юкье я йоккхий эрсий мехкара шаьхараш: Москва, Санкт-Петербург, Астрахань, Белгород, Волгоград, Ростов, Вологда, Иркутск, Казань, Калининград, Кемерово, Кострома, Новосибирск, Омск, Пермь, Псков, Амурск, Челябинск, ерригаш ийица варгвац.

Духьал Россѝе баьха ца Іеш, гаьнна цул арахьа бах Ирчакханаькъан. Уж баха мехкаш да: Англи, США, Германи, Бельги, Нидерландаш, Греци, Малайзи, Норвеги, Дубай, Сири, Финлянди, Франци. Тахан Туркий мехка дах ширача заман чухьа цига дѝабакха хиннача цу

тайпан нахах хьадаьнна ноахалаш. Масала, Бейшехир яхача моттиге ях мухажараш хиннача Ирчакханаькъан Илезѝеи Хьасанѝеи тѝехьенаш. Эрджик аьнна язъайт цар шоай тайпан цѝи.

Карарчахана, Ирчакханаькъан массехк тайпан цѝи язъайташ ба: Ирчакханаькъан, Ганѝенаькъан, Духѝенаькъан. Гуржегѝа Ахметовски кхален бахархоша язъайт Арчакошвили, Ачишвили.

Книжка тѝа ба дукха цѝихеза, къаманна а мехка а накъабаккха нах. Царна юкье ба «Акхача дивизенна» чувоагѝаш хинна, Георгѝевски жѝарга визза кавалер хинна поручик Ирчакханаькъан Ирчакх; Сийлахь-боккхача Даьймехка тѝем тѝа дакъа лоацаш хинна лѝтчик Кермий Хасолта, Исмаѝалии Берса, Союпа Джабраил, Союпа Хѝарон (де доацаш вайнав 1944-ча шѝера), кхыбараш.

Иштта книжка дешарашта бовзаргѝа цѝихеза прокуратуран а суда а болхлой: Идриса Султан (1940-1944 шерашка Пригородни кхален прокурор), Бек-

марзий Джабраил (НПАССР прокурора уголовни-суда гѝулакхех хинна гѝонча); Махь-хьажий Микаил (Наьсарѝен кхален окрѝевкома председатѝель).

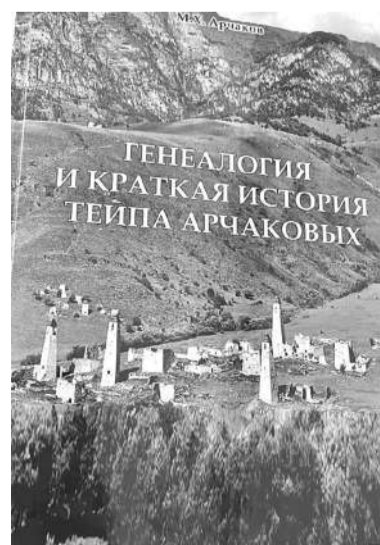
Къаьстга хьаохаве лов Россѝе гѝорваьнна гѝишлонхо хинна Ибрахѝима Ахьмад. Цо кулгал деш, бѝарчча юрт йѝлла хиннай вай республикера БАМЕ бахача наха. Коллективизаце хана, Сурхо тѝарча колхоза председатѝель хиннав Эсолта Осман, и. кх. дѝ.

Бусалба дешар дийша, цѝихеза моллаш хиннаб тайпан, царех хиннав Наьсар-Кертѝе ваьха Элберда Ибрахѝим-молла, Аьлтий-Юрта ваьха Салангѝире Іумар-молла, Галашка эггара хьалхара маьждѝиг хьадаьта, цига имамаш хинна вежарий Іумар-моллеи Дѝибар-моллеи, кхыбараш.

Нагахьа юрт, шаьхар яц тахан вай республике Ирчакханаькъан ца бахаш, цу тайпан викалаш нийслу Эбарга-Юрта, Дошлакѝий-Юрта, Гѝажарий-Юрта, Махьмад-Хи тѝа, Магѝалбике, Ма-

гѝе, Берда-Юрта, Наьсарѝе, Пхьѝлекѝонгий-Юрта, Заьзгакѝонгий-Юрта, Буро кѝалха, Іаьлий-Юрта, Онгашта, Эккажкѝонгий-Юрта, Илдарха-Гѝалии тѝа, Шолже, иштта кхы дѝахо а.

Книжка тѝара кхы а дукха хоамаш корадѝергда тайп-тайпарча замашка баьхача цу тайпан нахах лъаца. Цу гѝулакха из Іудѝа деза.

МагІалбика кхален вахархоочоа гІод техар, гонахьарча Іалама зе дарах

Коазой Мадина

МагІалбика кхален Аьккий-Юртар вахархо административни бектокхаме эзар, цо гонахьарча Іалама зе дарах. Ца йоагІача моттиге нувхаш Іокхайсай цо, цунца цхьана «Гонахьара Іалам лорадара» йола бокьонаш толха а еш. Из хоам «Сердало» газетага бир ГІалгІай Республикан Іалама Министерствос.

«Цига нувхаш дІакхайса вола саг Іаьдало бектокхаме оз. Из зулам дарах гІод тохаргда: бахархошта 1000 сомагара 2000 самага кхаччалца; гІулакхерча наха 10 000 сомагара 30 000 сомага кхаччалца; (РФ 8.2 КоАП)», - аьлар Іалам лорадара боахаме.

Укх навкъа цу сага административни бектокхаме озаш, гІод техар 2000 сом. Нагахьа санна из дІа ца луш моттиг хуле, суда пирстопаша из хьадоакхьаргда.

Нувхаш дІакхувса контейнераш дукхагІа хургья Наьсаре

Коазой Мадина

Бахархоша дехар дарах, нувхаш дІакхувса контейнераш дукхагІа хургья Наьсаре. Из хоам тха газетага бир шахьара администраце.

«ЦІена дуне» яхача ООО оагІоно ший болх боагІача боараме дІакхухь, иштта шоай декхараш дїзза кхоачашду ЖКХ болхлоша. Бахархой цу гІулакха хам беш, цу наха хьегаш дола къа лоархІаш, шахьара доазонаш нувхех лорадеш хила беа», - белгалдир администраце.

Тешаме гІирс

Хиш цІендара тІехьа къахьегаш ба вай мехка

Султиганакъан Йоакъап

Вай республике, иштта берригача мехка хиш цІендара тІехьа дІахьош боккха болх ба. Каст-каста къахьег цу оагІонца. Вайна ма харра, 2025-ча шера хиш цІендеш йола йоккха проект я, Россе дІайолае лерхІаш. Боккха боацача вай мехка чІоагІа лоархІаме болх ба из.

Вайцига дац доккхий хиш, цудухьа долчар экологически хьал тоадар массанега кхоачаш да. Укхаза хий лораде, цун кхом бе беа. Хиш цІендеш дола гІирсаш массайолча моттигашка латта деза: болх беча моттигашка, цІагІа. Боарам боацаш дукха хий доаду вай хІара денна, тІаккха уж деррига бІехденна хиш лаьтто чудуь.

Из оагІув вай лорабеш ца хилча, массехк шу даьлча вайна гонахьара Іалам малагІча ден тІа кхоачаргда ха хала дац... Экологе хьал лохлуш дола доккха во хургда цох. Уж хІамаш теркалдеш воацача сагах кхета хала да.

Ше садоахаш дола фо, кхача тІабоалаш дола лаьтта, гонахьара Іалам малагІча хьале оттаргда кхетаде безам боацар ираз дайнарех ва. Вай мел ле-

ладер довргда, мах боацаш хургда из оагІув телхача.

Хий цІена, дерга зе доацаш ца хуле, лаьтташ дІадувш, Іанкийчо еш, беркатеча кхоаненга сатувсаш вай мел кхестадер пайдана хургдац. Хий цІендеш дола гІирсаш кастта массанехьа латтаргда. Вайх хІаране вахаре дукха я химически хІамаш, хиш бІехдеш вай лаьтто чуьуь уж.

Керда даьннача гІирсаша царех, иштта кхьдолча зе деча хІамаех цІендергда хиш. Экономикан хьал а дикка тоадар

хургда цох. Массайолча моттигашка хин счІтчикаш увттайича, боарам боацаш хий доадеш а клеззига юхабаргба. Ше доадеча хІаман хам ховш хила веза саг, из ца хилча шийга фу хьал хургда кхетаде деза.

Цу оагІонцарча говзанчаша теркалдечох, СКФО моттигашка массахана эшаш хургда уж гІирсаш. Цу проекташка вай, берий, даьй, ноаной, къоаной унахІцено я. Вай теркалдеш да-кх, цІена доаца хий меллача сага могошал ханал хьалха талха йолалулга.

Дошо гІала а йолаш, эггара езагІа йола машин Іа хехке а, молаш дола хий цІена дече, унахІцено сїха вІашкагІоргья хьа. Адамашта массахана хьалхадаха деза, хий лорадар лоархІаме долга, цун хам беш ваха везилга.

ХІара сага из хІама ший хьаькьале дІацІоагІдаь, хьаллоацаш хуле, тІаккха меттада мег вай хьал. Экологе, Дала хьаденнача гонахьарча хозача Іалама хьал да вай дувцар. Уйла е хІама да из вайх хІаранена!

Бизнес дІайолаяра хетаяьча Программан, бухсоцаш йола сесси дІайихьар ГІалгІайче

Аькхенакъан Марем

Цу «ГІалгІайчен бизнес-акселаторанна» чуйоагІача Программе дакъа лаьцар, шоай доалахьара хІама хьадоладаьча 143 сага. Ший бизнес-хьал гойташ цу юкъе дакъа лаьцар 30 дийша ваьннача сага, амма 11 проект мара гойтанзар эксперташта, инвесто-

рашта, тІехьара гойташ хиннача сессе.

Эксперташ болаш цига къамаьл дир «ФРИИ», «Сколково» викалаша, иштта тайптайпарча мехкашкара баьккараша. Котьяьннарех лаьрхІар кхелахоша «Хургболча къоанача ноаной ишкол» яха Іарапханакъан ПаьтІамата

проект. Галай Мадинай «Этноцентр», Глазdanaкъан Ислама «Оаз» яха проекташ хьажархой безам тІабахарех лаьрхІар. СовгІаташ даьхарий таро я експерташца къаьстта дагабала.

«ДІахойодача хана, шоай проект кхоачашгьяра дика таронаш хилар цига дакъа лоацаш хиннарий. Цу проектера дІаболаш, уж ховш хург-

ба, хьалхавала хьехамча хилча, деррига а хьаде вІаштІехьа даргдолга.

Со тешаш ва Бизнес-акселаторгара хьайца балха говзал, царна дика накъаяргхиларах», - аьлар ГІалгІайчен кулгалхочо Келаматанакъан Махьмуд-Іаьлас, яхаш, дийцар тхона цун зарбан болх лелабераша.

Дикача хьалий белгалло

Керда тлаьш техкаш хиларо хьагойт, Галглайче дика деглаьоаглаш хилар

Султиганькъан Йоакъан

Республикан керттерча наькъа моттигашка керда тлаьш техкаш хиларо Галглай мехка хьаколл, ца хадаш транспорт лела йиш йола таронаш, наьха вахара хьалаш тоалуш доаглаш хилара масал.

Дукха шераш хьалха, со кхувш воаглаш, цьха боккхий нах наьбабахаш вар со, цу хана атта доаца сурт бларгадайра сона. Тхо дар, къаьнарча муьх кхухьа машинаца, клоаргача орал дехьадала дезаш, тхона хьалхашка уллар, хано йохаяь, тишъеннача бетона ши лоакъа.

Нах берригаш а машина чура юбаьлар, халача балийца, шорттига цу бетона лоакъаш тлаьлола дехьабаллар уж. Е хьалаца гонахьа карт а яцар цига, е кхерамзлен лалашо а яцар, цьха тий хилара тара болаш гирс бар... Цу тайпара дега юткъам беш йола моттигаш Галглайче дукха а яр. Кхален керттерча моттиго гаьнарча юрташтар терко клеизига лоттайора, тлаь хисапе гийшло хьалгьах-м дувца а эшацар е сатувсилга а дацар.

Ираза, таханара сурт кхыча беса да, сага дог глздоаккхаш. Галглайче хьалдеш да тлаьш,

дика а члоагла да уж, машинаш а нах а парглатта тлехбалара лаьрхла даь.

«Кхерамзлен дика наькъаш» яха къаман проект кхоачашъеш, федеральни лаьдало моттиг хьаллоацаш хиларо дика толамаш даха таро хилийтар. Цу тайпара наьха вахарера хьалаш хиларах, республикан бляьш, эзараш болча бахархошта, хьашашта новкъостал хургда.

Тий хиларо таро лу моллагла дола этта хьал дладахьа, наха юкье бувзам лелабе, дозон тлара кхыдола вахарера лоархламе хьал дегладоаладе. Цу тайпара гирс хьалбар лоархламе да вахара, экономически оаглонаш кхоачашъеча.

Ший хана, Эбарга-Юрта хьалдаьдар доккха тий, цо дика таронаш елар наха, кхераме а доацаш, цу тлаьлола шоай гулакхаш доахаш лелалу, цул совгла, республикан кхыча юрташтар доацаш лоттабеш аьттув боал.

Дагадоагла, цу моттигашка хи тла занарех хьалъуллар глшлой аьшка тий. Юхьанца, цу тлаьлола тлехвала эттача, моллагла волча сага кхераме хеталора. Бакъда, бляьсти доккхий хиш доагача хана, цу тлаьлола тлехвалар геттара боккха салолам бар, унзара хьа-

лаш дезаш болча цьхабарашта.

Иштта тлехьарча хана хьадир, вай Шолжа-Шахьара хи тлаьлола дукха дика хлама дладахийта керда тий, цунга иштта дукха паччахьалкхен ачча а дладахар.

Дукха ха йоацаш хьалдаь даьлар Илдарха-Палан тий а - из лоархламе да мехка гийшлошта юкье.

Карарча шера, Эккажкъонгий-Юрта тоаде лаьрхлад ах бляь шера латташ дола доккха тий. Цу тлаьлола дукха машинанаш, нах тлехбувл.

Моллагла йола инженерни гийшло наха эшаш а лелаеш а я ден-бус. Тий - из я нах лела моттиг, дукха адам тлалатта кляьд. Хетаргахьа, хлара кхален, юрта, шахьара лаьдало цу тайпара гийшлош йола е хургйола моттиг, тлаьш дола доазув хоза, доал даь, наьха безам тлаьбодача хьале леладе доагла.

Лакхе белгалгьяьхача е кхыча гийшлошка говзанчаша, болхлоша цьхадола инженерни балхаш кхоачашде дезаргда. Шеко яц, тлаьш техкаш дола балхаш деш бараша шоашта хьалхаш-

ка оттадаь декхараш кхоачаш-дергхиларах.

Тахан дукхагла болча вай бахархоша оал, карарча хана юдехкаш латгача наькъашта, хьалъеш латгача гийшлошта мах оттабеш: «Из хоза а дика а даьд. Наха лаьрхла даьд из!»

Вай тахан сихденна чудолхаш е балха долхаш; хоза тиллача тлаьш тлехдувлар лоархламе да. Цьхайолча хана, наькъа кхерамзле лораеш моттиг нийсьелча, баркалца мах оттабе беза вай, цьхан берда тлара вокх берда тла кхача аьттув хилара.

Вахара говзаме оаглонаш

Дезаденна гулакх леладаро хлама довзар а кулгаговзал а алсамйоаккх

Султиганькъан Йоакъан

Цьхаболча тохкамхоша белгалду, Росседийла дакъа бахархой, дезаденна гулакх леладеш цахилар, шоаш массаза беш болча балхал совгла. Къаьнегаш ва саг, тлаккха цо а вай а сало, цул тлехьагла юхавода ший хьамсарча балха. Салолаш волча деношка, цо цьхаьккха а ший сакъердалуш дола гулакх диц, цьха минот а йоаяц цунна. Лоацца аьлча, цьхатарра дола вахар ший апараш дладодаш да... Из дика а дац. Ше массайолча хана беш болча балха тлара вала веза саг, цо лаха еза ший физически а психически а хьал тоадергдола таронаш.

Нагахьа санна шо, ца е масехк шоашта дезаш дола хлама леладеш хуле, шоана хьалхашка сакъердамеча вахара оаглонаш хьаллалаш хургьа, цу гулакхага глола говзанчаш е шоай кердача гулакха болхлой хургда шух.

Галглай мехка, ираза, цу тайпара бараш дукхагла хулаш боагла кагирхошта юкье, цо глад а вуг. Боккхагбараш, цьхадолча баханех, тайп-тайпара балхаш де дезаш хул, шоай а шоай гаргарча наьха а вахар лалашдар духьа.

Иштта дале а, царна юкье а ба дукха гонахьара хозал езаш а йовзаш а бола кхоллама нах. Шоай мукъа ха йовр кхе-

раш, деш хлама доацаш бисар кхераш, даим удаш болча кагирхошта наькайол интернет. Из йоккха библиотека я, цу чу я массадола кхоллама, сага деча кхыча балхашца ювзаенна оаглонаш. Сага бларгагу кхычунна карагдоалар, цунга глола из а волалу цьхацца хлама карадерзаде.

Хьалхарча арглагла ший балха декхараш кхоачашдаьчул тлехьагла, иштта цлагла глола болх баь вавьла, ше салолаш дола сахьаташ пайда болча гулакхашта дладала йиш я, цар дика толам лургба цунна. Дагадохе вай уж: тайп-тайпарча спортацара хьаошал, лоам тла валар, книжка дешар, атта а чолхане а гирсаш хьаькхоллар, цилеторгаш е маркаш гульяр, урсаш, теникаш, пхьеглаш гульяр, тамашийна тлаьбуваху гирс тегар. Иштта кувсаьш хьадар, котамаш е глажаш лелае длаьолаяр, керда баьцовгаш кхейр, чопилгаш гулдар, зламига гийшлош сурташца е юмавалар, тхаш дийза гирсаш дар, ладсаькх кхоссар, кожолгашца лела юмавалар, иштта кхы а дуккхадар.

Галглайче а Росседийла кхыча моттигашка а де лерхлараш дукхагача даькъе цьхатарра хул. Таханарча заман саг, хала хете а, доацача баханех эглазъух. Вайна хьалхашка нийслу дукха хоамаш, хлара денна уж хувцалуш да, дукхагача даькъе дог глздоаккхаш хлама а дац. Из

деррига хьалайна хуле, вай «мукхдаа долалу». Бакъда дезаш дола гулакх леладаро цу тайпарча халонех клалхарвоаккх. Керда дладоладаьча гулакхо дог хьесташ, цох лехалуш длавода саг, воча хламан тлара уйла а длаьоал.

Вай стадионашка гуча наха глдуьг. Спорт езараша, геттара зламалчаргара боккхагларга кхаччалца, физически культуранна шоаш тлакхувш хилар хьагойт. Цьхабараш футболх ловзаш ба, кхыбараш шахматех дола чоалхане ловзар деш хул, кхоалагбараш адарца итлагла го боаккхаш болхаш нийслу, клеизиг-клеизига тлара «муьх» юбоаккхаш, шоай вахар аттача доаккхаш.

Цкъа кхувш доагача хана, тхо доладелар цилеторгаш гулье. Кастлуш гучадаьлар тхона, уж дукхача тайпара хилар. Ха дла мел йода, уж кхы

а дукхагла эргаш йолга хайра тхона, цигара довзаш хилар тайп-тайпара цилеторгаш арахецаш волча сага балхах лаьца а. Цул совгла, химех, уж сенах хьаьый хайташ бола керда хоам а байзар тхона.

Масала, хьаьцаргда вай Галглайче ди тлехьагла даржаш дола ладсаькх кхоссарца дувзаденна ловзар. Цох доаглаш а оал, из искусство а спорт а я. Из говзал юмаеш, саг физически деглавоагла, ше хьалаьца моттиг бларга клалхара ца ялийта юмалу, сатем болаш, психически сабаьргла хул. Кхы а бларгий са а дикагла хул.

Вай республике деррига а вланий бувзам болаш да. Цу тайпара гулакхаш леладераш а шоайла кхоачарагла хул. Цул совгла берашта, кхувш боагларашта юкье доаккх из гулакх, цар а лерттла деглааха таронаш хул.

Дезаденна гулакх леладеш хиларо, лаьрхлалунга кхача а, ше дладоладаь гулакх длачакхдаккха а, из дикагла де а безам хулийт.

Иштта дезаденнача гулакхо новкъостал ду гонахьарча дунен чам бовза. Оаш бесаш дола сурташ дехкача хана, ломий хозал, кхаш, фордаш, зизаш сурташца гойтача хана, шоана кхы дукхагла хов, дунен тлара хозал мел члоагла я.

Шийх къа хеташ хила мегаргвац, дла-юха хьовш хила веза, тлехьара тла кхоллама болх беш а, ший могошал тоаеш а, хьаькбал совдоаккхаш а хила веза.

Вай Галглай мехка хлара шахьаре е юрта массаза а коравергва ший тайпара вахар дола саг, уж сиха ба шоай говзалца вахар хьалдиза, шоай балхаш гойта, пайда хьаболаш дола гулакхаш леладе.

Паччахьалкхен балха тла болча наха юкье, шийна дезаденна гулакх леладеш вар массаза а хиннав теркам тлаозаш. Цу хьакъехьа цар кастагла дувца деза шоаш леладеча дезаденнача гулакхех, цунца цьхана вай кагирхошта масал а луш.

Вай дерригаш а сихдала деза пайдане хлама юкьедаккха; мукъа ха йолаш, керда дуне довза; керда уйлаш кхолла. Цар вахара хьалаш а тоаду, цунцара безам а совбоаккх.

14 ДОКУМЕНТЫ

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЗАСЕДАНИЯ СОГЛАСИТЕЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ВОПРОСУ СОГЛАСОВАНИЯ МЕСТОПОЛОЖЕНИЯ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ, РАСПОЛОЖЕННЫХ В КАДАСТРОВОМ КВАРТАЛЕ 06:05:0400001, ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ КОМПЛЕКСНЫХ КАДАСТРОВЫХ РАБОТ НА ТЕРРИТОРИИ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ГОРОДСКОЙ ОКРУГ ГОРОД НАЗРАНЬ»	
В отношении объектов недвижимого имущества, расположенных на территории кадастрового квартала:	
субъект Российской Федерации Республика Ингушетия, муниципальное образование «Городской округ г. Назрань», населенный пункт Альтиевский административный округ г. Назрань,	
№ кадастрового квартала 06:05:0400001	
(Иные сведения, позволяющие определить местоположение территории, на которой выполняются комплексные кадастровые работы ²)	
в соответствии с государственным контрактом от «28» июня 2024 г. № 06/2024/ГО-19	выполняются кадастровые работы
Уведомляем всех заинтересованных лиц о завершении подготовки проекта карты-плана территории, с которым можно ознакомиться по адресу работы согласительной комиссии: Республика Ингушетия, 386100, г. Назрань, пр. И. Базоркина, 13	
Администрация «Городской округ г. Назрань» (Адрес работы согласительной комиссии)	
или на официальных сайтах в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет»:	
Администрации «Городской округ г. Назрань»	https://nazrangrad.ru/

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЗАСЕДАНИЯ СОГЛАСИТЕЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ВОПРОСУ СОГЛАСОВАНИЯ МЕСТОПОЛОЖЕНИЯ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ КОМПЛЕКСНЫХ КАДАСТРОВЫХ РАБОТ

В отношении объектов недвижимого имущества, расположенных на территории кадастрового квартала (территориях нескольких смежных кадастровых кварталов): 06:02:0100005 субъект Российской Федерации Республика Ингушетия, муниципальное образование Городской округ город Сунжа, населенный пункт г. Сунжа,

№ кадастрового квартала (нескольких смежных кадастровых кварталов): 06:02:0100005, район рынка, район ул. Харланова и примыкающие улицы

(Иные сведения, позволяющие определить местоположение территории, на которой выполняются комплексные кадастровые работы)

в соответствии с государственным (муниципальным) контрактом от «28» июня 2024 г. N 05/24 выполняются комплексные кадастровые работы. Уведомляем всех заинтересованных лиц о завершении подготовки проекта карты-плана территории, с которым можно ознакомиться по адресу работы согласительной комиссии: Республика Ингушетия, г. Сунжа, ул. Осканова, 34,

(Адрес работы согласительной комиссии) или на официальных сайтах в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет»:

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЗАСЕДАНИЯ СОГЛАСИТЕЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ВОПРОСУ СОГЛАСОВАНИЯ МЕСТОПОЛОЖЕНИЯ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ КОМПЛЕКСНЫХ КАДАСТРОВЫХ РАБОТ

В отношении объектов недвижимого имущества, расположенных на территории кадастровых кварталов:

субъект Российской Федерации Республика Ингушетия, муниципальное образование город Карабулак, № кадастровых кварталов:

06:03:0100009 в соответствии с муниципальным контрактом

от 01 июля 2024 №47 выполняются комплексные кадастровые работы.

Уведомляем всех заинтересованных лиц о завершении подготовки проектов карт-планов территории, с которыми можно ознакомиться по адресу работы согласительной комиссии:

г. Карабулак, ул. Промышловая, 2/2 (Адрес работы согласительной комиссии) или на официальных сайтах в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет»:

администрации города Карабулак <https://tokarabulak.ru;>

(Наименование заказчика комплексных кадастро-

(Наименование заказчика комплексных кадастровых работ)	(Адрес сайта)
Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия	https://t.me/minimuscestvori https://vk.com/minizo2022
(Наименование исполнительного органа государственной власти субъекта Российской Федерации, на территории которого проводятся комплексные кадастровые работы)	(Адрес сайта)
Управления Росреестра по Республике Ингушетия	rosreestr.gov.ru
(Наименование органа кадастрового учета)	(Адрес сайта)

Заседание согласительной комиссии по вопросу согласования местоположения границ земельных участков, в отношении которых проводятся комплексные кадастровые работы на территории кадастрового квартала:

06:05:0400001
Республика Ингушетия, 386100, г. Назрань, пр. И. Базоркина, 13, состоится по адресу: Администрация «Городской округ г. Назрань» «05» сентября 2024 г. в 11 часов 00 минут.

Для участия в согласовании местоположения границ при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, а также документы, подтверждающие права на соответствующий земельный уча-

Администрация МО «Городской округ город Сунжа» [sunjagrad.ru;](https://sunjagrad.ru/)

(Наименование заказчика комплексных кадастровых работ) (Адрес сайта)

Министерство имущественных и земельных отношений mizo-06.ru;

Республика Ингушетия (Адрес сайта)

(Наименование исполнительного органа государственной власти субъекта Российской Федерации, на территории которого проводятся комплексные кадастровые работы)

Управление Росреестра по Республике Ингушетия [rosreestr.gov.ru.](https://rosreestr.gov.ru)

(Наименование органа кадастрового учета) (Адрес сайта)

Заседание согласительной комиссии по вопросу согласования местоположения границ земельных участков, в отношении которых проводятся комплексные кадастровые работы на территории кадастрового квартала (нескольких смежных кадастровых кварталов): 06:02:0100005:

состоится по адресу: Республика Ингушетия, г. Сунжа, ул. Осканова, 34, «10» сентября 2024г. в 11 часов 00 минут.

Для участия в согласовании местоположения границ при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, а также документы, подтверждающие права на соответствующий земельный участок.

Обоснованные возражения относительно местопо-

вых работ) (Адрес сайта)
администрации города Карабулак <https://tokarabulak.ru;>

(Наименование исполнительного органа государственной (Адрес сайта)

власти субъекта Российской Федерации, на территории которого проводятся комплексные кадастровые работы)

Филиал ППК «Роскадастр РИ» <https://karastr.ru> .

(Наименование органа кадастрового учета) (Адрес сайта)

Заседание согласительной комиссии по вопросу согласования местоположения границ земельных участков, в отношении которых проводятся комплексные кадастровые работы на территории кадастровых кварталов:

06:03:0100009
состоится по адресу: г. Карабулак, ул. Промышловая, 2/2, в актовом зале Администрации «06» Сентября 2024 г. в 15 часов 00 минут.

Для участия в согласовании местоположения границ при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, а также документы, подтверждающие права на соответствующий земельный участок.

Обоснованные возражения относительно местоположения границ земельных участков, содержащегося в проекте карты-плана территории, можно пред-

сток.

Обоснованные возражения относительно местоположения границ земельных участков, содержащегося в проекте карты-плана территории, можно представить в согласительную комиссию в письменной форме в период с «05» сентября 2024 г. по «10» октября 2024 г.

с « » 2024 г. по « » 2024 г.

Возражения оформляются в соответствии с частью 15 статьи 42.10 Федерального закона от 24 июля 2007 г. № 221-ФЗ «О государственном кадастре недвижимости»⁶ и включают в себя сведения о лице, направившем данное возражение, в том числе фамилию, имя и (при наличии) отчество, а также адрес правообладателя и (или) адрес электронной почты правообладателя, реквизиты документа, удостоверяющего его личность, обоснование причин его несогласия с местоположением границы земельного участка, кадастровый номер земельного участка (при наличии) или обозначение образуемого земельного участка в соответствии с проектом карты-плана территории. К указанным возражениям должны быть приложены копии документов, подтверждающих право лица, направившего данное возражение, на такой земельный участок, или иные документы, устанавливающие или удостоверяющие права на такой земельный участок, а также документы, определяющие (определявшие) местоположение границ при образовании такого земельного участка (при наличии).

В случае отсутствия таких возражений местоположение границ земельных участков считается согласованным.

ложения границ земельных участков, содержащегося в проекте карты-плана территории, можно представить в согласительную комиссию в письменной форме в период

с «16» августа 2024 г. по «09» сентября 2021 г. и с «10» сентября 2024 г. по «14» октября 2024 г.

Возражения оформляются в соответствии с частью 15 статьи 42.10 Федерального закона от 24 июля 2007 г. N221-03 «О государственном кадастре недвижимости»⁶ и включают в себя сведения о лице, направившем данное возражение, в том числе фамилию, имя и (при наличии) отчество, а также адрес правообладателя и (или) адрес электронной почты правообладателя, реквизиты документа, удостоверяющего его личность, обоснование причин его несогласия с местоположением границы земельного участка кадастровый номер земельного участка (при наличии) или обозначение образуемого земельного участка в соответствии с проектом карты-плана территории. К указанным возражениям должны быть приложены копии документов, подтверждающих право лица, направившего данное возражение, на такой земельный участок, или иные документы, устанавливающие или удостоверяющие права на такой земельный участок, а также документы, определяющие (определявшие) местоположение границ при образовании такого земельного участка (при наличии).

В случае отсутствия таких возражений местоположение границ земельных участков считается согласованным.

ставить в согласительную комиссию в письменной форме в период

с « 07 » сентября 2024 г. по « 11 » октября 2024 г.

Возражения оформляются в соответствии с частью 15 статьи 42.10 Федерального закона от 24 июля 2007 г. № 221-ФЗ «О государственном кадастре недвижимости» и включают в себя сведения о лице, направившем данное возражение, в том числе фамилию, имя и (при наличии) отчество, а также адрес правообладателя и (или) адрес электронной почты правообладателя, реквизиты документа, удостоверяющего его личность, обоснование причин его несогласия с местоположением границы земельного участка, кадастровый номер земельного участка (при наличии) или обозначение образуемого земельного участка в соответствии с проектом карты-плана территории. К указанным возражениям должны быть приложены копии документов, подтверждающих право лица, направившего данное возражение, на такой земельный участок, или иные документы, устанавливающие или удостоверяющие права на такой земельный участок, а также документы, определяющие (определявшие) местоположение границ при образовании такого земельного участка (при наличии).

В случае отсутствия таких возражений местоположение границ земельных участков считается согласованным.

Массане юкъяра цай

Дунен халкъашта юкъяра худара ди

Гарчакханаькъан Сали

Дукха цайш да дунен тIа, тайп-тайпарча миингашка къамаша дездеш. Бакъда халкъашта юкъяра худара ди санна деррига адам чулоацаш, гаргадоладеш дола ди цхьакха хуле тамаш я. Цхьакха саг хургвий-те, цкъа дия а худар ца дуаш? Худараш хул тайп-тайпара. Масала, лоамарошта юкье къаьстта даьржа а сий долаш а хиннад жувра худар. Таханарча дезалашка из деш деце а, хьогама а даа мегаргдолаш хиннад из. Жувра хьалтIам хоза тов дулхаца, етгача хьажкIех баьккха цу а дукха безаш хул берашта, жувра сискал хбае ховш-м нагахьа а саг висавац. Иштта шун тIа хоза товргдар аьнна хет сона, дика даьтта чуделла жувра худар. Аз диад из зIамига волаш, бакъда цун чам хIанз а дIабаланза ва со.

Худар де йиш я хьоарах а. Из а чама во хул ала йиш яц. Вай Сибрера цIадаьхкача хьалхарча шерашка дукхагIа дуаш хинна даараш хьоарах даь хулар: чIаьпилг (детта, кхерза), олгаш, Iабкъашка яь маькх, хьовзаяьргаш, булкингаш, хингалаш. Царна юкье нийслора хьоара худар а. ДагадоагIа из мишта дуар гIалгIай дезалаш-

ка. Юкье кIоаг баьккхе, даьтта чудоллар, гонахьа тух тега яьккха кIолд IотIахьоарцар, кагий аьте. Ма чам болаш а хулар меттахьа иштта даь худар!

Таханарча даарашта юкье дукха а тайп-тайпара а да худараш. Тикашка йохкаш я массехк тайпара Iов: сула (гречка), дуга, мукха ишк (перловка), кхыяраш. Царех цхьаяраш эцаш-хотташ а кьердаш а хул. ХIаране шийна дукхагIа чам бар эц. Цхьаннена хоза хет кхехкаьча сула тIа кхерза марш е устарIан дулха чIегилгаш ушкаш хилча, цхьаволчо духхьал даьтта чуделле дуаш нийслу, къаьстта дулх дуаш воацача сага. Сула кечьеш хул хила кхехкаь а Iанар тIа а, шаккха тайпа чам болаш а хул.

Къаьстта хьоахаде деза аьнна хет сона дуга. Цох массехк тайпара худар де йиш я. Цкъа-дале, узбеки плов. Цу гIулакха 2 сахьата хила доалладе деза дуга, цох устарIан дулх, моажаяьрг, хох тоха беза. ТIаккха чам бола даар хьахул цох. Наха дукха дезаш дола дугах даь худар да из а. Иштта наха кьердаш да вай къаман шун тIа хьалха каст-каста гуш хинна мерза дуга. Из кийч-деш дугеи, шекари, кишмишки мара хIама а дезац. ХIаьта цун чама хозалах дувца дешаш корадагIац. Вай къаман худар

да ала мегаргда цох а.

Дугах кхьыдола худараш де а йиш я, масала, из шурийла кхехкаду цхьаболча наха, вокхар вIалла шура йоацаш кхехкаду, чура хий дIалайда дуаргдолаш. Укхаза а даьтгача тоабу цун чам. Лоацача аьлча, цIагIа дуга хуле, саг меца вусаргвац, из хоза хеташ дуь тайп-тайпара ханаш йолча наха.

Вай къаман хиннад цхьакха цIихеза дола худар. ГIалгIай дошлогаш тIа амасти аьнна белгалдаьккхад из. Амасти деш хиннад кенах, мистдалийте дуаш хиннад из. Цхьаболча поэташа шой кхолламашка а дийцад амасти. Масала, БIарахой Мустафас со зIамига волаш дIаоалаш дар «Андаркье Iаьла» яха илли, цунна юкье дар укх

тайпара дешаш: «Миста худар дияча санна, Iа дийтта бIаргаш, дийтгача дисар хьа Андаркье Iаьла...»

Вай Сибре дигача хана, къаьстта лер воаха молха санна даар хиннад из. Цу хьакъехьа деша йиш я дуккхача литературан йоазошка. Къаьстта дагара далац цох Чахкенаькъан Ювсапа яздаь дешаш. Шийца соолозаш хехкаш вола кIаьнк чувехаш хилча, цунга кхайкар йоах, нане худар даа чувола йоах хьога, аьле.

Ардара бетта 10 ди вай юкъяра а вIаший гаргаозаш а цIай да, хIана аьлча из да дунен халкъашта юкъяра худара ди. Къаьстта а дика хет вай республике берашта лаьрхIа арахецаш «Хоза бер» яха худар хилар.

Новкъостал дир, доал доацаш дисача дийнаташта

Гаьгенаькъан Мартина

«Берий наькъаш» яхача Эрригроссийски проекта тоабан доакъашшоа новкъостал дир Наьсарерча цискаш леладеча цIен дийнаташта, яхаш, дийцар «Сердало» газетата цу доазон тIа ювцача проекта болх лелабеш волча Яражанаяькъан Адама.

«Дикадар де» яха болам дIабахьарца, хьинар долчар гIонца таро хилар дарбан молхаш, кхьыдола гIирсаш Iалашде. Цискаш леладеча дIахьош хинна гIирсаш деннарар бар, дешара моттигий кхетам балара даькъ тIара кулгалхой гIончаш, дешархой», - аьлар хоамо.

Яражанаяькъан Адама яхачох, хIара дийнат бокъо йолаш да вайгара безам, Iалашо хилара. Из хеташ ва; зIамигача, дикача гIулакхаша ер дуне дикача оагIорахьа хувцаргда, аьнна.

ГIалгIайчен доазон тIа, 24 тайпара лаьтта лела биь ког бола дийнаташ да

Султиганаькъан Йоакъап

Цох хоам бир ГIалгIай Республикан Iалама Министертвос, Дерригача дунен хьайбай Ди белгалдеш. «ГIалгIайчен арешка, довкъашка, хи чу, хьунашка 60 тайпара кегий а доккха а шурах дакха дийнаташ лел, 24 тайпара лаьтта лелараш а долаш.

Иштта вайцига да хи чу а лаьтта а лела биь ког бола 8 тайпа, 150 совгIа бIы беш дола оалхазараш. ГIалгIайчен ЦIеча Книжканна юкьеидихьад «135 тайпа хьайбаш», - йоах хоамо.

Дуненна дукхагIа долча мехкаша белгалду из ди, тайп-тайпара хьайбаш лорадара цIаькха а наьха терко тIаозаш. Цу юкье массахана хьалха а доаккх, царех ХIарадар экосистеманна лоархIама а кхьичунца хувца йиш йоацаш а долга.

«Хьалхарчар болам» яхача оагIон балхах дийцар республике

Гаьгенаькъан Мартина

Укх тIехьарча ийс бетта «Хьалхарчар болам» яхача оагIоно дIабихьача балхах дийцар республике. Из хоам «Сердало-

га» бир цу оагIон болхло волча Налганаькъан Рамзана.

«Юкъярча балхашка эггара кIезигагIа дакъа лоацаш бола хьинардараш деша багIача ишко-

ле, цигара хьал тахка баха хилар оагIон хьалхалатта Албохчанаькъан Марина, иштта кхыбараш. Ишколай кулгалхой гIончаша из гIулакх мишта дIахьу техкар цар.

ДIахо дIабахьа безача балха-

цара декхараш, кергтердараш довзийташ, царна хьалхашка нийслуш дола кхоачамбоацараш юстардаха гIо дарах дийцар ишколай кулгалхошца», - хоам бутхога.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Учредители:
Правительство
Республики Ингушетия и
ГАУ «Общественная
газета «Сердало»

Главный редактор:
Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ:
360001, г. Магас,
пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя:
Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована
Управлением Росохранкультуры
по ЮФО.
Рег. номер ПИ № ФС 10-6526
от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены
в компьютерном центре
издательства газеты «Сердало».

Время подписания номера
по графику в печать:
9 октября 2024 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не
совпадать с позицией редакции.
При перепечатке
ссылка на газету обязательна.
Письма, рукописи, фотографии,
рисунки не рецензируются и не
возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве
«Южный регион»,
с готовых диапозитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

ГалгIайчен спорта министра къамаьл хилар, Россе спорта министра гIончаца

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгIай Республикан физически культуран, спорта Министерствон кулгал-хочо къамаьл дир; Россе спорта министра гIончаца Гандилян Мгераца.

«Белхарой Руслана, Гандилян Мгера вIашагIхетара бахъан дар, физически культура дегIайоалаяра йола проекташ ювцар. Техкар ГалгIайчен дозон тIа «Спорт - вахара боарам» яха федеральни проект кхоачашьяр.

Цига лаьрхIар мехка модулни зал, воркаут-майдаш хьалье», - аьлар ГалгIайчен спорта Министерстве.

Белхарой Руслана яхачох, вай республике дукха таханарча заман гIишлош хьай-ийллай, бакьда хьалха санна керда спортивни комплексаш хьальяр, къанарьяраш кердаяхар эшаш да.

«Кавказа Кубок» яккхара яхь чакхъьяьлар республике

Гаьгенаькъан Мартина

«Кавказа Кубок» яха самбох йола яхь дIайихьар вай мехка. Цу тайпара хоам «Сердалога» бир из гIулакх дIадихьараша. Лакхача боараме чакхъьяьлар ала йиш йолаш я из. «Латар» яхача

дакьье хьалхара моттиг кхаьчар «Эскар» яхача клубага, шоллагIа хилар «Махачкала», кхоалагIа моттиг WILD DIVISIONa («Акха оагIув») кхаьчар.

«Духьальоттар» яхача дакьье толаш хилар «Махач-

кала»; шоллагIа, кхоалагIа моттигаш «Акха оагIув», «РСБИ» яхарашка кхаьчар, - йоах хоамо. «Селий мехкарча спорсменашта кхаьчар 30 000 сом, «Акха оагIув» оаларашта - 20 000 сом. «Эскар» яхача гIалгIай тоабанна делар 10 000 сом.

Цул совгIа, «Эльмурзанаькъан Ислам-Бека кубок» вай воша, лакха начIал дола спортсмен, эздий бусалба саг дагалаьца совгIат делар цунна», - дийцар тхога самбох йолча Федераци вице-президента Янданаькъан Абте.

«Ангушто» котало яккххар Къарший-Черсий мехка

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгIай республиканна котало ера «Ангушто».

Къарший-Черсий мехкарча футболташца лайза, белгалбаьлар уж. Из хоам «Сердалога» бир спорта гIулакхех йолча министерствос. 3:0 йолаш, «Ангушт» лакхерча лагIа тIа отташ, хилар ловзар.

Эггара хьалхара гол чухтехар ГарисултановгIар тайпан футболташца, иштта дикка белгалбаьлар Овшанаькъан Аслан, Таьленаькъан Бек-хан», - йоах тхога кхаьчача хоамо.

Физически культурах спортхех йолча министерствос дакььалабуьц вай лакха начIал дола футболташ цу коталонца.

КОДАМ

Янданаькъан Дж. Х. церагIа ГалгIай Республикан къаман библиотекан болхлоша, хала а хеташ, кодам буьц исторически Илмай доктора, Йоахарганаькъан Ч. церагIа гуманитарни Илмай НИИ директора гIонча йолча Дзараханаькъан Зейнапа да **Мухьмад-Тихир** кхалхарца.

Дала къахетам болба цох, гешт долда цунна.

Дала иман-сабар лулда, цун гаргарча наха.

ГЛОБЪЯВЛЕНИЕ

Утерянное удостоверение серии ВВ №075368, выданное МВД РФ от 4 июня 2008 г. на имя Чаниева Мурада Мусаевича, считать недействительным.

ГалгIайчен латархой хилар, ГIаббартой-Балкхарой мехкарча Ерригроссийски яхьашка

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгIайчен вIашагIтеха тоабача хилар ГIаббартой-Балкхарой Республике дIахьош хиннача Ерригроссийски ший лоIамеча латара яхьашка

дакьа лоацаш, яхаш, дийцар «Сердало» газетага ГалгIай Республикан спортивни латара Федерацие.

«Подполковника Дзахмишев Мухьмада сийна дIахьош

хиннача яхьашка, Кьилбаседа-Кавказа федеральни, Малхбоден федеральни дакь тIа бахача спортсмений таро хилар шоай говзал гойта. Поаланкой Iалихана (45 кг), Евкураькъан Мухьмада (60 кг) боарза

совгIаташ дера. ШоллагIа моттиг яккххар Келой Мухьмад-Амина (51 кг). Яхьашка котваьнарех хилар Чаненаькъан Заьлмаха», - аьлар тхога баьча хоамо.